

กฐินพระราชทานขงสมเด็จพระมโหฬาร

พุทธศักราช ๒๕๖๕

ณ วัดสุทัศน์าราม วรวิหาร

❖ *กฐินพระราชทาน๑๙๑๘ฉัฎฐมาส พุทธศักราช๒๕๖๕* ❖

ปีที่พิมพ์ : พุทธศักราช ๒๕๖๕

จำนวนหน้า : ๑๐๔ หน้า

จำนวนพิมพ์ : ๑,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่ สำนักประชาสัมพันธ์
๑๑๑๑ ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๔๙

เรียบเรียง นางสาวสุทธิรา ชมเจริญ วิทยากรปฏิบัติการ
พิสูจน์อักษร นายชรินทร์ แพนไธสง วิทยากรชำนาญการ
ศิลปกรรม นางสาวสรินยา กุลสิวลี เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน

จัดพิมพ์โดย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์
โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๖๖

คำขวัญ

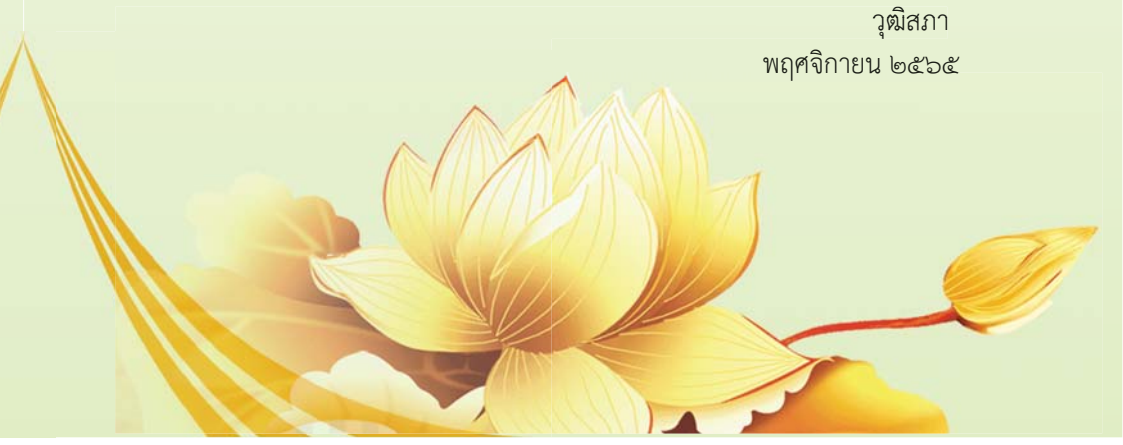
กฐินพระราชทาน เป็นผ้าพระกฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป นำไปถวายพระสงฆ์จำพรรษา ณ พระอารามหลวงทั่วราชอาณาจักรในกฐินกาลทุกปี โดยในปี ๒๕๖๕ นี้ วุฒิสภา ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้นำไปถวายพระสงฆ์จำพรรษา ในวันศุกร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ณ วัดดุสิตาราม วรวิหาร กรุงเทพมหานคร

ในโอกาสอันเป็นกุศลนี้ วุฒิสภา ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ เนื่องในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานขึ้น โดยมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย ประวัติวัดดุสิตาราม วรวิหาร ประวัติเจ้าอาวาส หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมถึงหน้าที่และอำนาจตามบทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญ ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีแรก นับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำวุฒิสภา และบทสวนมนต์ คำถวายทานต่าง ๆ มาเผยแพร่ เพื่อเป็นความรู้แก่ผู้มาร่วมบำเพ็ญกุศลและประชาชนที่สนใจได้รับทราบ

กุศลผลบุญอันใดอันเกิดจากการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานในครั้งนี้ วุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ขอน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ทรงพระเจริญ ยิ่งยืนนานและทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยสืบไป

วุฒิสภา

พฤศจิกายน ๒๕๖๕

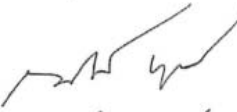

ประกาศกรมการศาสนา
เรื่อง การขอรับพระราชทานผ้าพระกฐิน
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าพระกฐินให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กร สมาคม มูลนิธิ บริษัท ห้างร้าน และบุคคลทั่วไป อัญเชิญไปทอดถวายยังที่ชุมนุมสงฆ์ ณ พระอารามหลวงทั่วราชอาณาจักร ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๕ กำหนดกฐินกาลเริ่มตั้งแต่วันอังคารที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ กำหนดเริ่มพระกฐินหลวงตั้งแต่วันอังคารที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ ตรงกับวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ (พระกฐินพระราชทานเริ่มทอดถวายตั้งแต่วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึงวันอังคารที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

จึงขอเชิญชวนให้ผู้มีจิตศรัทธาที่ประสงค์จะสนองงานสถาบันพระมหากษัตริย์ในการจรจรโลงพระพุทธรูปศาสนาให้มีความเจริญมั่นคงสืบไป สามารถขอรับพระราชทานผ้าพระกฐินเพื่ออัญเชิญไปทอดถวายพระสงฆ์จำพรรษาถ้วนไตรมาส ณ พระอารามหลวง ๒๙๒ พระอารามและวัดไทยในต่างประเทศ ๓๑ อาราม โปรดแสดงความจำนงต่อเจ้าอาวาสแล้วแจ้งมายังกรมการศาสนา อาคารวัฒนธรรมวิศิษฏ์ เลขที่ ๑๐ ชั้น ๒ ถนนเทียมร่วมมิตร แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐ ในวันและเวลาราชการ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

(นายเกรียงศักดิ์ บุญประสิทธิ์)
อธิบดีกรมการศาสนา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
 ประวัติวัดดุสิตาราม วรวิหาร	๗
 ลำดับเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร	๓๕
 ประวัติเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร	๔๓
 ประธานวุฒิสภา และรองประธานวุฒิสภา	๔๙
 หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕๓
 บทสวดมนต์และคำถวายทานต่าง ๆ	๖๙

ประวัติ

วัดคูสิดาราม

วรวิหาร

พระวัดวัดดุสิตาราม ตรีวิหาร
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

❖ ภาพฐานะและที่ตั้งวัด

วัดดุสิตาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดตรีวิหาร ตั้งอยู่ ริมน้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันตก เหนือปากคลองบางกอกน้อย เลขที่ ๗ เจริญสุขาสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติไว้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๓ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๐๒

❖ **อาณาเขตที่ตั้งวัด พระอมรวิทย์(วัดใหม่ดิน)**

สถานภาพปัจจุบันของวัดดุษิตาราม วรวิหาร มีเนื้อที่โดยรวม ๓๗ ไร่ ๑ งาน ๙๕ ตารางวา เป็นที่ดินวัด ๓ แปลงรวมกัน คือ วัดดุษิตาราม วรวิหาร วัดภุมรินราชปักชี และวัดน้อยทองอยู่

ที่ดินที่ตั้งวัดมี ๓ แปลง คือ

แปลงที่ ๑ เป็นเนื้อที่ของวัดดุษิตาราม วรวิหาร มาแต่เดิม มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕ ไร่ ๒ งาน ๔๘ ตารางวา

ทิศเหนือ จรดที่ดินเลขที่ ๒๕๔/๕๖๐ และจรดที่ดินวัดภุมรินราชปักชี

ทิศใต้ จรดคลองขนมจิน-แม่น้ำเจ้าพระยา

ทิศตะวันออก จรดคลองวัดดุษิตาราม วรวิหาร

ทิศตะวันตก จรดที่ดินเลขที่ ๒๔๘-๒๖๐ (๒๕๘-๒๖๐, กรมการศาสนา) และคูหลังวัดดุษิตาราม วรวิหาร

แปลงที่ ๒ เป็นเนื้อที่ของวัดภุมรินราชปักชี มาแต่เดิม มีเนื้อที่ประมาณ ๖ ไร่ ๒ งาน ๔๐ ตารางวา รวมเข้ากับวัดดุษิตาราม วรวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

ทิศเหนือ จรดคลองหลังวัดภุมรินราชปักชี

ทิศใต้ จรดคูวัดดุษิตาราม วรวิหาร

ทิศตะวันออก จรดคลองวัดดุษิตาราม วรวิหาร

ทิศตะวันตก จรดที่ดินเลขที่ ๗๔๘-๒๕๔/๕๖๐

แปลงที่ ๓ เป็นเนื้อที่ของวัดน้อยทองอยู่ มาแต่เดิม มีเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ ๑ งาน ๗ ตารางวา รวมเข้ากับวัดดุษิตาราม วรวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙

ทิศเหนือ จรดที่ดินคูหลังวัดน้อยทองอยู่

ทิศใต้ จรดคลองวัดดุษิตาราม วรวิหาร

ทิศตะวันออก จรดที่ดินเลขที่ ๑๕๐ และคูหน้าวัดน้อยทองอยู่

ทิศตะวันตก จรดคลองระหว่างวัดดุษิตาราม วรวิหาร และวัดภุมรินราชปักชี

❖ บูชานิยวัตถุและถาวรวัตถุ ภายในวัดตฤติดาราม วรวิหาร ❖

บูชานิยวัตถุที่เป็นอัฐิธรรมกัมภีร์

พระประธานปางมารวิชัย พร้อมองค์พระอัครสาวก
และพระพุทธรูปยืนเก่าแก่ จีวรลายดอกพิกุล มาประดิษฐานภายหลัง

๑. พระประธานปางมารวิชัย ไม่ปรากฏนาม ประดิษฐานอยู่ภายในพระอุโบสถ หน้าตักกว้าง ๒.๑๒ เมตร สูงถึงพระรัศมี ๒.๕๙ เมตร พระอัครสาวกสูง ๐.๙๗ เมตร นั่งพับแพรงเชิง^๑ (นั่งพับเพียบ) อยู่บนแท่นบัวคว่ำบัวหงาย ทางด้านขวาและด้านซ้าย พระประธาน ข้างละ ๑ องค์ ผินหน้าเข้าหาพระประธาน

^๑พระประสิทธิวีรยคุณ. ๒๕๐๒. ประวัติวัดตฤติดาราม วรวิหาร. กรมศิลปากร.

๒. พระพุทธรูปยืนปางถวายเนตร ก่อด้วยปูนลงรักปิดทองติดกับฝาผนังพระระเบียง รอบพระอุโบสถ ๖๔ องค์

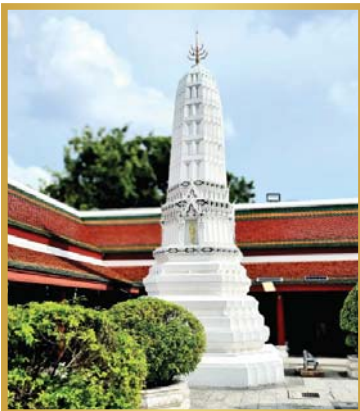
๓. พระปรางค์ อยู่ในลานมุมพระระเบียง ด้านหน้าพระอุโบสถ ข้างละ ๑ องค์ ฐานล่างกว้าง ๔.๑๐ เมตร สูง ๙.๗๕ เมตร เท่ากัน

๔. พระเจดีย์ อยู่ในลานมุมพระระเบียง ด้านหลังพระอุโบสถ ข้างละ ๑ องค์ ฐานล่างกว้าง ๔.๑๐ เมตร สูง ๑๐.๑๕ เมตรเท่ากัน

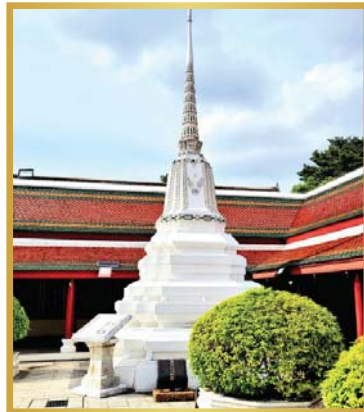
นอกจากนี้ยังมีปูชนียวัตถุที่เป็นสิ่งหามิตรทรัพย์ คือ พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง อีกจำนวนหนึ่ง

พระพุทธรูปยืนปางถวายเนตร พร้อมภาพเขียนพระสงฆ์เจริญกรรมฐาน

พระปรางค์ลานมุมพระระเบียง
ด้านหน้าพระอุโบสถ

พระเจดีย์ลานมุมพระระเบียง
ด้านหลังพระอุโบสถ

ถาวรวัตถุ

พระอุโบสถ

๑. พระอุโบสถ ทรงอยุธยา หลังคาลาด ๓ ชั้น มุงด้วยกระเบื้อง ดินเผา มีช่อฟ้า ไบระกา หางหงส์ เสริม मुख ทั้งด้านหน้า และด้านหลัง หน้าบันพระอุโบสถทั้งด้านหน้า และด้านหลัง ตอนล่างก่ออิฐถือปูน ตอนบนใช้ไม้แกะสลักเป็นลวดลายก้านขด มีเทวดาถือพระขรรค์ ประทับนั่งบนแท่น ลงรักปิดทองประดับกระจกสีเหมือนกันทั้ง ๒ ข้าง เฉพาะตัวพระอุโบสถ ภายนอกมีขนาดกว้าง ๑๐.๑๐ เมตร ยาว ๒๒.๑๐ เมตร ส่วนพะไล^๑ พระอุโบสถกว้างด้านละ ๔.๑๐ เมตร ยาว ๑๐.๑๐ เมตร เท่ากันทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เสาและฝาผนังถึงช่อก่ออิฐถือปูน เครื่องบนทำด้วยไม้ ภายในตัวพระอุโบสถกว้าง ๗.๙๒ เมตร ยาว ๑๙.๕๒ เมตร สูงจากพื้นถึงท้องช่อ ๙.๕๗ เมตร ภายในพะไล ๒ ข้าง กว้างข้างละ ๙.๘๐ เมตร ยาว ๓.๓๖ เมตร เท่ากัน ชุ้มประตูด้านหน้า ด้านหลังพระอุโบสถ ทำลวดลายปูนปั้นแบบหน้าบันประดับด้วยช่อฟ้า ไบระกา ปิดกระจก แต่ส่วนที่เป็นหางหงส์ตัดแปลงเป็นเศียรนาค

^๑พะไล - พื้นเรือนหรือพื้นอาคารที่ต่อออกจากด้านหัวและท้ายเรือน หรืออาคาร แล้วทำหลังคาคลุมหลังคานี้ลาดเทออกไปจากใต้กันสาดของอาคารใหญ่ ลักษณะของพะไล จะไม่มีฝากั้นปล่อยเปิดโล่งไว้

บานประตู และหน้าต่างภายนอกกลางรักเขียนลวดลายรดน้ำ^๑ ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ส่วนด้านในเขียนภาพเทพวารบาลยืนประนมมือบนแท่น มียักษ์แบก ส่วนของเพดานเขียนลายดอกลอยสลักดาวสีทองบนพื้นแดง ภายในพระอุโบสถ มีภาพเขียนฝีมือช่างรัชกาลที่ ๑ รอบผนังทั้ง ๔ ด้าน เป็นภาพเขียนที่สวยงามและทรงคุณค่ายิ่ง ภาพเขียนเหล่านี้เริ่มจากพื้นพระอุโบสถถึงขอบล่างของหน้าต่างเขียนภาพต้นไม้ดอกไม้ ผนังด้านหน้าและด้านข้าง ทั้ง ๒ ด้าน ในระดับขอบหน้าต่างถึงขอบบนเขียนภาพพระพุทธรูปประวัติ และในระดับสูงขึ้นไปจรดเพดานของผนังด้านข้างทั้ง ๒ ด้าน เขียนภาพเทพชุมนุม ๓ ชั้น ฝาผนังด้านหน้าเขียนภาพมารวิชัย ส่วนเบื้องหลังพระประธานเป็นภาพนรกภูมิ กล่าวกันว่าเขียนได้งดงามราวกับมีชีวิตจริง จนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณวัตถุสำคัญของชาติ ที่บานหน้าต่างทุกบานมีภาพเทวรูปยืนประนมมืออยู่บนแท่น

๒. พระระเบียง จากลานพระอุโบสถ มีพระระเบียงรอบพระอุโบสถทั้ง ๔ ด้าน วัดรอบนอกกว้าง ๔๒.๒๕ เมตร ยาว ๖๒.๒๐ เมตร มีพระพุทธรูปยืนปางถวายเนตรก่อด้วยปูนลงรักปิดทอง ประทับยืนอยู่ในซุ้มจรนาคที่เจาะเข้าไปในผนังพระระเบียงโดยรอบ จำนวน ๖๔ องค์ ที่ผนังพระระเบียงมีภาพเขียนสี รูปภูเขา ต้นไม้ รูปพระสงฆ์ยืน และนั่งกรรมฐาน (นั่งสมาธิ) สลักกันไปด้วยรอบ

๓. พระเจดีย์ปลา ตั้งอยู่นอกกำแพง พระระเบียงด้านหน้าพระอุโบสถเป็นพระเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้ ๑๒ ที่ฐานมีรูปปลาเจีอก และชาน้ำติดอยู่โดยรอบอยู่ในพื้นที่ด้านหน้าพระอาราม ซึ่งมองเห็นจากแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันทรุดโทรมมาก และได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของกรมศิลปากร ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนบูรณะ

พระเจดีย์ปลาเก่าแก่ วัดดุสิตาราม วรวิหาร
อยู่ในขั้นตอนการบูรณะ

^๑ลายรดน้ำ คือ การเขียนลวดลายให้ปรากฏเป็นลายทอง ด้วยวิธีปิดทองแล้วเอาน้ำรด การเขียนลายจะใช้ น้ำยาหรดาล เขียนบนพื้น ซึ่งทาด้วยยางจากต้นรัก เขียนเสร็จขีดรักออก ปิดทองแล้วเอาน้ำรดน้ำยาหรดาล ซึ่งจะหลุดออกเมื่อถูกน้ำ ส่วนที่เป็นลายทองจะติดอยู่ ลวดลายที่ปรากฏหลังการรดน้ำแล้ว จะเป็นสีทองเพียงสีเดียว บนพื้นสีดำหรือแดง

๔. พระอุโบสถเก่าแก่ทรงสำเภา (พระอุโบสถมหาอุตม์) เป็นพระอุโบสถของ วัดกุฎรินราชปักษีมาแต่เดิม หน้าบันรูปนารายณ์ทรงครุฑและนกยูงรำแพนปิดกระจกสวยงาม ภายในพระอุโบสถ ด้านหลังประดิษฐานพระพุทธรูปยืนปางประทานพรเป็นพระประธาน พร้อมด้วยองค์อัครสาวกก็ยืนด้วย ซึ่งขณะนี้ไม่มีแล้ว และได้สร้างพระพุทธรูปยืน ๓ องค์ ประดิษฐานแทน

๕. พระวิหารเก่าแก่ทรงสำเภา (พระวิหารมหาอุตม์) เป็นพระวิหารเดิมของ วัดกุฎรินราชปักษี มีขนาดเล็กทรวดทรงงดงาม ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย เป็นที่สักการะของชาวบ้านและทุกคนเรียกขานกันว่า “หลวงพ่อดำ” ด้านหลังประดิษฐาน พระพุทธรูปยืนปางห้ามญาติ

๖. พระเจดีย์เก่าแก่ทรงปราสาท ๕ ยอด ของวัดน้อยทองอยู่มาแต่เดิม ปัจจุบัน อยู่ในชั้นตอนบูรณะ

๗. หอระฆังเก่าแก่ของวัดคูสิดาราม วรวิหาร มาแต่เดิม ได้รับการบูรณะแล้ว

พระเจดีย์ปราสาท ๕ ยอด
วัดน้อยทองอยู่ (เดิม)
อยู่ในชั้นตอนการบูรณะ

หอระฆังเก่าแก่ วัดคูสิดาราม วรวิหาร
หลังได้รับการบูรณะ

❖ ความเห็น

วัดดุสิตาราม วรวิหาร สร้างขึ้นในช่วงอยุธยาตอนปลายในรัชสมัยของสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๙ (สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ) ในปี พ.ศ. ๒๒๗๐^๑ แต่ไม่ปรากฏนามผู้สร้าง ได้รับพระราชทานวิสุงคามในปี พ.ศ. ๒๒๗๕^๒ เดิมชื่อ “วัดเสาประโคน” บ้างก็เรียกว่า “วัดประโคนปึก”

ในอดีต เคยมีผู้พบเห็นเสาคินต้นหนึ่ง ขนาดโตประมาณเท่าเสา ๔ กำ หรือ ๕ กำ สูง ๒ ศอกเศษ ปักอยู่ที่มุมภายในพระระเบียงรอบพระอุโบสถใกล้พระเจดีย์ทางทิศเหนือ ด้านหลังพระอุโบสถที่ยังปรากฏอยู่^๓ แต่ปัจจุบันไม่ปรากฏหลักฐานเสาที่วานี้แล้ว สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงนิยามคำว่า “ประโคน” ซึ่งเป็นชื่อของพระอารามนี้ไว้ว่า คำว่า “โคน” เห็นจะแปลว่า “เสา” ว่า “หลัก” ประ เป็นคำนำเข้าไปให้ฟังพริ้งเพิศ เช่น จบ เป็นประจบ จวบเป็นประจวบ ชุมเป็นประชุม “เสาประโคน” จึงเป็นนามปรากฏของวัดแห่งนี้ หนึ่งในนิราศภูเขาทองที่ท่านสุนทรภู่ แต่งไว้ในราวปี พ.ศ. ๒๓๗๑ ก็ได้กล่าวถึงวัดนี้ไว้ว่า

ถึงอารามนาม “วัดประโคนปึก”
เป็นสำคัญบันแดนในแผ่นดิน

ไม่เห็นหลักถือเล่าว่าเสาคิน
มีรูสิ้นสุดชื่อที่ภาษา^๓

จากวัดเสาประโคนแต่โบราณ ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายไม่มีบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับวัดไว้เป็นหลักฐานที่ชัดเจน แต่หลังจากที่พระเจ้าตากสินตีกรุงธนบุรีได้ และเริ่มทำการบูรณะพระอาราม แบ่งที่ดินให้เป็นที่อยู่อาศัยของชาวไทยและเชลยที่ตามเสด็จ มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตราชธานีธนบุรี อารามที่เรียงรายริมแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น วัดอรุณราชวราราม วัดบางหว้าใหญ่ วัดบางหว้าน้อย และมีวัดเสาประโคน ที่อยู่ในแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยา วัดเสาประโคน ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น “วัดดุสิตาราม” เป็นวัดที่ได้รับความเอาใจใส่จากพระราชวงศ์มาโดยตลอดเกือบจะทุกรัชกาลตั้งแต่สถาปนา กรุงเทพมหานครเป็นราชธานีแทนกรุงธนบุรี มีการบูรณปฏิสังขรณ์เป็นลำดับ ดังนี้

^๑สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ระบบทะเบียนวัด

^๒พระประสิทธิ์วีรยคุณ. ประวัติวัดดุสิตาราม วรวิหาร. กรมศิลปากร. ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิพพร กรุงเทพฯ.

๒๕๐๒.

^๓สุนทรภู่. นิราศภูเขาทอง (ฉบับไทย อังกฤษ) กรุงเทพฯ ศูนย์หนังสือจุฬา, ๒๕๕๙

รัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงศรีสุนทรเทพ ครั้งดำรงพระยศเป็น สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงศรีสุนทรเทพ (แจ่ม) พระราชธิดาพระองค์ที่ ๕ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ประสูติแต่ สมเด็จพระอัมรินทรบรมราชาธิราช ทรงมีพระราชศรัทธาสถาปนาพระอารามนี้ตามพระราชนิยมในยุคแรกตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่เน้นบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามที่มีอยู่เดิม และจากที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงวินิจฉัยว่า วัดดุสิตารามก็ยังคงปรากฏฝีมือช่างรัชกาลที่ ๑ อยู่เหมือนกัน คือ พระอุโบสถและรูปเขียนภายใน ทำให้สันนิษฐานได้ว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงศรีสุนทรเทพ (แจ่ม) ทรงสร้างหรือปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ พร้อมทั้งพระระเบียง หอระฆัง และกุฏิ ๒ คณะ ทางด้านเหนือและด้านใต้ของพระอุโบสถ และทรงปฏิสังขรณ์ศาลาเก๋ง และพระวิหาร

รัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สมเด็จพระบรมราชาเจ้ากรมพระราชวังบวรมหาเสนาณูรักษ์ พระราชโอรสพระองค์ที่ ๗ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ประสูติแต่สมเด็จพระอัมรินทรบรมราชาธิราช ทรงเป็นพระอนุชาธิราชในรัชกาลที่ ๒ และพระอนุชาในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงศรีสุนทรเทพ (แจ่ม) ได้ทรงสร้างกุฏิด้านหน้าทางทิศตะวันออกของพระอุโบสถเพิ่มขึ้นอีก ๑ คณะ ทรงสร้างหอสวดมนต์ ศาลาการเปรียญ และพระเจดีย์ คาดว่าพระเจดีย์นี้เป็นที่บรรจุพระอัฐิ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงศรีสุนทรเทพ (แจ่ม) ซึ่งเป็นพระเชษฐภคินี ส่วนถาวรวัตถุอื่นเพียงแต่ปฏิสังขรณ์ให้สมบูรณ์แบบหลังจากนั้น กรมพระราชวังบวรมหาเสนาณูรักษ์ หรือ กรมพระราชวังหลัง ได้พระราชทานนามวัดใหม่ว่า “วัดดุสิตาราม”

รัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิสังขรณ์พระอุโบสถวิหาร กุฏิ ทิวพระอาราม ตลอดจนถนนที่ใช้เป็นเส้นทางในพระอาราม และการที่ทรงโปรดเกล้าฯ ตั้งพระราชาคณะเลื่อนสมณศักดิ์ การนี้ได้มีการตั้ง “มหากิจ” เปรียญ ๕ ประโยค วัดดุสิตาราม^๑ เป็น “พระราชโหมลิ” ถวายนิยตภัตต์เพิ่ม จากเดิมที่ได้ ๒ ตำลึง เป็น ๔ ตำลึง และข้าวสารอีก ๑๕ ทะนาน

รัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปลี่ยนนามพระอารามจาก “วัดดุสิตาราม” เป็น “วัดดุสิตาราม”

^๑ในสมัยรัชกาลที่ ๓ เรียกว่า วัดดุสิตาราม เช่นเดียวกับ พระอารามหลวงอื่น ๆ เช่น วัดสุวรรณธาราม วัดอรุณธาราม

รัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว “พระปณฺญาคัมภีร์เถร” เจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม ในขณะนั้น ได้ปฏิสังขรณ์ พระอุโบสถ พร้อมทั้งพระระเบียง สร้างศาลาคู่ ที่ประตูด้านหน้าพระอุโบสถ รวมทั้งได้สร้างโรงเรียนหนังสือไทยขึ้น ๑ หลัง ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเงิน ๔๐ ชั่ง ตามที่ **“พระปลัดยอด”** ได้ขอพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ในการที่จะปฏิสังขรณ์ พระระเบียงรอบพระอุโบสถ ส่วนค่าใช้จ่าย หากเกินวงเงินทางวัดจะจัดหาเพิ่มต่อไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการได้^๒

รัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. ๒๔๕๖ **“พระมหาพรหม”** เปรียญ ๕ ประโยค วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ได้ย้ายมาเป็น เจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม และได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น **“พระญาณสมโพธิ”** ท่านได้เริ่ม ดำเนินการก่อสร้างปฏิสังขรณ์วัด เมื่อ **“สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส”** เสด็จมาตรวจสภาพพระอาราม เวลานั้นทรงมีรับสั่งให้รวมพระอารามวัดกุฎีรินราชปักชี ซึ่งเป็นวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับวัดดุสิตาราม และมีพระภิกษุประจำวัดอยู่เพียงรูปเดียว ให้เข้ามารวมกับวัดดุสิตาราม ทำให้ทรัพย์สินของอารามดังกล่าวมาเข้าร่วมกับวัดดุสิตารามด้วย โดยพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช

พระญาณสมโพธิ เจ้าอาวาสได้รื้อกุฎีด้านหน้า ด้านเหนือ ด้านใต้ของพระอุโบสถ รวมทั้งศาลาออก เพราะทรุดโทรมจนไม่สามารถซ่อมแซมได้ นอกจากนั้นยังรื้อ กุฎี ศาลา กำแพงของวัดกุฎีรินราชปักชีมาปรับปรุง สร้างเป็นหอสวดมนต์ ๑ หลัง หอฉัน ๑ หลัง หอระฆัง ๑ หลัง กุฎี ๒ หลัง ศาลาการเปรียญ ๑ หลัง ศาลาท่าน้ำ ๑ หลัง และเสริม ซ่อมถนนในห้อยู่ในสภาพใช้งานได้ ซึ่งเป็นการสร้างทดแทนสิ่งที่ยุบย่นซึ่งใช้การไม่ได้แล้ว ต่อมา **“สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี”** ได้โปรดให้ **“พระยาบรมนรินทร์ทรามาตย์”** รื้อบ้านไม้มาถวาย ๑ หลัง พระญาณสมโพธิ จึงนำมาจัดสร้าง กุฎีใหม่ ๓ ห้อง ขึ้น ๑ หลัง กุฎีหลังใหญ่นี้เป็นเรือนไม้ มีสภาพทรุดโทรมตามกาลเวลา ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้รับการบูรณะสร้างใหม่ในรูปทรงเดิมจนมีสภาพสวยงาม โดย **“พระเทพสิทธิมนี”** เจ้าอาวาส

^๒ภาคผนวก

ครั้นในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ พระญาณสมโพธิ ได้ขอพระบรมราชานุญาตลาสิกขาบท ตำแหน่งเจ้าอาวาสว่างลงชั่วคราว “พระวิเชียรมุนี” (บุญ ปุณณสุวณโณ) ได้มารับช่วงเป็น เจ้าอาวาสปกครองวัดต่อมา ท่านได้ใช้ทุนทรัพย์ส่วนตัวและส่วนที่มีผู้ศรัทธาถวายร่วมสร้าง กุฏิเพิ่มได้รวมเป็น ๔ หลัง รื้อหอไตรของวัดภุมรินราชปักษี มาปลูกในพระอารามด้านเหนือ ของพระอุโบสถ ๑ หลัง ซ่อมศาลาท่าน้ำ เสริมพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก ซ่อมแซม หอระฆัง ซุ้มประตู หน้าต่างพระอุโบสถ ปิดทองพระประธานใหม่ให้งามขึ้น ปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปยืน ที่พระระเบียงรอบพระอุโบสถ ๑๘ องค์ ด้วยทุนของผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเพิ่มทุนซ่อมแซมวัด ต่อมาพระวิเชียรมุนีก็ได้ลาสิกขาบท เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

รัชกาลต่อ ๆ มา ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ “พระวิสุทธีวงศาจารย์” (สุง ธณณาโณ ป.ธ.๖ น.ธ.เอก) อดีตเจ้าคณะใหญ่หนใต้ ศิษย์พระวิเชียรมุนีได้ปกครองดูแลวัดดุสิตาราม วรวิหาร สืบต่อมาตั้งแต่ยังเป็น พระมหาสุ่ง, พระครูดุสิตธรรมคุณ และพระประสิทธิวีริยะคุณ ตามลำดับ ได้ซ่อมแซมวัดโดยการสร้างสะพานท่าน้ำยาว ๖๖ เมตร มีสะพานโป๊ะท่าเรือ ๑ สะพาน และซ่อมพระระเบียงรอบพระอุโบสถ

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ระหว่างพ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๔๘๘) ประเทศสยามเข้าสู่ ยุคสงครามมหาเอเซียบูรพา ด้านฝั่งธนบุรีอยู่ใกล้สถานีรถไฟบางกอกน้อย เป็นจุดยุทธศาสตร์ ที่เครื่องบินทิ้งระเบิดเพราะเป็นสถานีศูนย์คมนาคม รวมทั้งของหน่วยทหารเรือที่อยู่ติดออกไป ทางถนนวังเดิม วัดดุสิตาราม วรวิหาร จึงประสบภัยทางอากาศ และอารามที่อยู่ใกล้ วัดดุสิตาราม ซึ่งถูกภัยจากระเบิดเสียหายมากมีเหลือแต่กำแพงพระอุโบสถ นั่นคือ “วัดน้อยทองอยู่” ซึ่งมีอาณาเขตติดกันกับวัดดุสิตาราม ได้รับความเสียหายจากระเบิดเพลิง และระเบิดที่ทิ้งมาจากเครื่องบินปัจจุบันเหลือเพียงซากโบราณของเก่า คือ “พระเจดีย์ ทรงปรางค์ ๕ ยอด” เป็นหลักฐานให้เห็นอยู่เท่านั้น

เมื่อสงครามสงบ หลังจากสำรวจความเสียหายของวัดทั้งสองแล้ว ในวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ พระประสิทธิวีริยะคุณ ได้ยื่นหนังสือขอรวมวัดน้อยทองอยู่กับวัดดุสิตาราม เข้าด้วยกัน หนังสือที่ยื่นต่อทางการคณะสงฆ์ ได้รับอนุมัติจากทางการให้รวมกันได้ตามคำขอ โดยเจ้าคณะตำบลได้แจ้งกลับมาให้ทราบในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ วัดจึงมีเนื้อที่เพิ่มขึ้น เจ้าอาวาส จึงดำเนินการซ่อมแซมและสร้างกุฏิเพิ่มขึ้นแทนส่วนที่เสียหายจากสงคราม ดังนี้

 ซ่อมสะพานยาวท่าน้ำ โดยรื้อศาลาไม้ที่ปลูกอยู่ด้านทิศใต้พระอุโบสถ ไปปลูก เป็นศาลาท่าน้ำ

ซ่อมแซมกุฏิเสริมหลังคา สร้างกุฏิหลังพระอุโบสถ ๑ หลัง กว้าง ๕.๕๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร

โรงครัว ๑ หลัง ห้องน้ำ ห้องสุขา ๒ หลัง

รื้อศาลาคู่ที่ชำรุดด้านหน้าพระอุโบสถออก จัดการสร้างศาลาขึ้นใหม่ที่เดิม ติดกับพระระเบียงรอบพระอุโบสถ เป็นศาลาพื้นดินลาดซีเมนต์ยาว ๑๘ เมตร กว้าง ๑๐.๕๐ เมตร สูงจากพื้นถึงเพดาน ๓.๔๐ เมตร

วิหารก่ออิฐถือปูน ๑ หลัง ยาว ๗ เมตร กว้าง ๓.๕๐ เมตร สูงถึงเพดาน ๔.๕๐ เมตร

ผู้มีจิตศรัทธาสร้างกุฏิถวาย ๔ หลัง ห้องสุขา ๑ หลัง

รัชกาลที่ ๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

“พระธรรมญาณมุนี” อดีตเจ้าคณะภาค ๑๗ ได้ปกครองดูแลพระอารามสืบต่อมา ตั้งแต่เป็น พระวิสุทธิสโภณ โดยได้ดำเนินการบูรณะซ่อมแซมพระอุโบสถ พระระเบียงคดและสร้างกุฏิ ครึ่งตึกครึ่งไม้ ๒ ชั้น ๔ หลัง อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น ๔ หลัง ชั้นเดียว ๒ หลัง ศาลาการเปรียญบำเพ็ญกุศลชั้นเดียว ๑ หลัง อาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ๒ ชั้น ๑ หลัง และดำเนินการให้มีฌาปนสถานพร้อมศาลาบำเพ็ญกุศลศพชั้นเดียว ๙ หลัง โดยมอบให้ กรมการปกครองเป็นผู้จัดสร้างดูแลเก็บผลประโยชน์ ซึ่งทางกรมการปกครองได้มอบให้ ทางวัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ในสมัยรัชกาลที่ ๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

“พระเทพสิทธิมนี” หลังจากได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส ในปลายปี ๒๕๕๒ ได้ดำเนินการพัฒนาวัดทั้งบูรณะ และก่อสร้างตามรายการ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๕๕ ดำเนินการบูรณะพระปรางค์ ด้านหน้าพระอุโบสถ ๒ องค์กร และ พระเจดีย์อุมุม ด้านหลังพระอุโบสถ ๒ องค์กร โดยทุนทรัพย์จากสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติสนับสนุนบูรณะพระอาราม ๒,๐๐๐,๐๐๐.- บาท และจากศรัทธาสาธุชนอีก ๔ ราย ๖๔,๐๐๐.- บาท เป็นจำนวนเงิน ๒,๐๖๔,๐๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๖ ดำเนินการสร้างกุฏิไม้ “โรงเรียนธรรมเพิ่มพิบูลย์” ๒ ชั้น ที่สร้างอุทิศพระยาพิบูลย์ไอสวรรค (ม.ร.ว. เล็ก) ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ซึ่งเป็นกุฏิอดีตเจ้าอาวาส ๒ รูป โดยรื้อของเก่าออกทั้งหมด แล้วสร้างใหม่ในรูปแบบทรงเดิมตามแบบที่กรมศิลปากรเขียนให้ด้วย วัสดุเก่าที่ยังใช้ได้อยู่ส่วนมาก และใช้วัสดุใหม่เพิ่มเติมด้วยโดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๖,๔๓๒,๖๖๒.๑๘.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๖ ดำเนินการบูรณะหอรบขังเก่าแก่ที่ชำรุดให้คงสภาพเดิม โดยทุนทรัพย์ส่วนตัวและจากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๒,๗๖๒,๐๐๐.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๖ ดำเนินการต่อเติมหลังคาโครงเหล็กมุงด้วยเมทัลชีทเสาเหล็ก ด้านหน้า (ทิศเหนือ) อาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ๒ ชั้น (ซึ่งใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม) ตลอดแนวและทำหลังคาโครงเหล็กกันห้อง ผังนังคอนกรีตเสริมเหล็ก สำหรับเก็บของด้านข้าง (ทิศตะวันตก) อาคารเรียนฯ พร้อมติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องชั้นล่างอาคารเรียนฯ ทั้งหมด โดยทุนทรัพย์จากเงินผลประโยชน์วัด และจากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๒,๐๗๖,๕๕๔.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗ หลังจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้เมตตาให้ความอนุเคราะห์บูรณะพระอุโบสถเสร็จสิ้นอย่างสวยงาม คงเหลือแต่งานจิตรกรรมทางวัดได้ดำเนินการบูรณะจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๒,๐๔๓,๐๐๐.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘ ดำเนินการซ่อมกรอบ พร้อมภาพพระภุชงค์พระสมุทโรฆษาเก่าแก่ สมัยรัชกาลที่ ๓ ซึ่งติดอยู่เหนือซุ้มประตูทั้ง ๔ ประตู ติดอยู่เหนือซุ้มหน้าต่างทั้ง ๑๔ ช่อง และติดอยู่ที่ฝาผนังด้านหลังพระประธานอีก ๒ กรอบ ในส่วนที่ชำรุด จำนวน ๘ ชุด และแกะทำ-เขียนขึ้นใหม่ในส่วนที่ถูกขโมยสูญหายไปเกิน ๔๐ ปีแล้ว จำนวน ๑๒ ชุด โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๒๐๕,๔๗๕.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๗ ดำเนินการจัดสร้างสุวรรณฉัตรพระประธานพระอุโบสถโดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๑๒๐,๐๐๐.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๗ ดำเนินการจัดสร้างฉัตรคันดาล สำหรับพระพุทธรูปยืน ๓ ปาง ซึ่งประดิษฐานภายในพระอุโบสถ ๒ องค์ และประดิษฐานด้านหลังพระอุโบสถ ๑ องค์ โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๙๐,๐๐๐.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๗ ดำเนินการติดตั้งหนามสแตนเลสป้องกันนกเกาะ และทำรั้วที่พระอุโบสถโดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๕๐๐,๐๐๐.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๕๗ ดำเนินการติดตั้งตาข่ายสแตนเลสป้องกันนกที่หน้าบันพระอุโบสถ ทั้ง ๒ ด้าน โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๒๙๕,๐๐๐.- บาท

ภูฏีเรือนไม้สมัยรัชกาลที่ ๕ “โรงเรียนธรรมเพิ่มพิบูลย์” ๒ ชั้น
ก่อนได้รับการบูรณะ-สร้างใหม่

ภูฏีเรือนไม้สมัยรัชกาลที่ ๕ “โรงเรียนธรรมเพิ่มพิบูลย์” ๒ ชั้น
หลังจากได้รับการสร้างใหม่ โดยเรือของเก่าออกทั้งหมดแล้วสร้างใหม่ในรูปทรงเดิม
ตามแบบที่กรมศิลปากรเขียนให้

 พ.ศ. ๒๕๕๗ เนื่องด้วยกรมการปกครองได้คืนที่ดินของวัดร่วม ๗ ไร่ ที่เข้าจัด
กิจการฌาปนสถาน และสุสานมาจากวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๑๙ เป็นเวลาถึง ๓๘ ปี โดยไม่ต้อง
ฟ้องร้องหรือเสียทรัพย์สินใด ๆ เพียงแต่เจรจา ในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยมอบสิ่งก่อสร้าง
ที่เป็นทรัพย์สินทั้งหมดให้ด้วย ทางวัดจึงเข้าไปดำเนินการปรับปรุงบูรณะสิ่งก่อสร้างที่จำเป็น
เช่น อาคารสำนักงานศาลาบำเพ็ญกุศลศพบางหลังให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ชั่วคราวก่อน
โดยทุนทรัพย์จากเงินผลประโยชน์วัด เป็นจำนวนเงิน ๓๑๕,๗๕๖.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๗ ดำเนินการจัดสร้างพระประจำวันขึ้นทั้ง ๙ ปาง ประดิษฐานที่ฐานพระตรงพระระเบียงคด (พระระเบียงรอบพระอุโบสถ) ด้านทิศเหนือปีกซ้าย-ขวา ของประตูทางเข้าแทนของเดิมที่ถูกขโมยสูญหายไปเกิน ๔๐ ปี หลงเหลืออยู่เพียงพระประจำวันจันทร์เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่จิวรลายดอกพิกุล โดยใช้เป็นแม่แบบในการหล่อใหม่รูปทรงเท่าเดิมทั้งหมด ส่วนปางอื่น ๆ พระพักตร์ก็เหมือนกันหมด โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชนหลายฝ่าย ซึ่งมีฯลฯ พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก (สมัยนั้น) เป็นประธานเป็นจำนวนเงิน ๒,๒๕๐,๐๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘ ดำเนินการบูรณะจิตรกรรมที่บานประตูทั้ง ๔ ประตู (๘ บาน) และบานหน้าต่างทั้ง ๑๔ ช่อง (๒๘ บาน) โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๕๘๐,๐๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘ ดำเนินการติดข้อโพระย้าภายในพระอุโบสถเพิ่มเติมจากที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ติดไว้แล้ว โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชนเป็นจำนวนเงิน ๑๖๑,๔๑๖.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘ ดำเนินการติดแผ่นอะคริลิกใสหนา ๓ มิลลิเมตร ป้องกันลายรดน้ำที่บานประตู-หน้าต่างทั้งหมดโดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๔๒๓,๕๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘ ดำเนินการติดตั้งตาข่ายสแตนเลสที่ช่องหน้าต่างพระอุโบสถทั้ง ๑๔ ช่อง โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๘๘,๐๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘ หลังจากที่สำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณในการบูรณะวัดภุมรินราชปักษี (เดิม) ซึ่งปัจจุบันขึ้นกับวัดดุสิตารามให้ถึง ๓ งวด โดยกรมศิลปากรเป็นผู้รับดำเนินการว่าจ้างช่างในการบูรณะ (เชิงอนุรักษ์) พระอุโบสถมหาอุดม์และพระวิหารมหาอุดม์ทรงสำเภาเก่าแก่ ซึ่งขาดการบูรณะมาเป็นเวลายาวนาน พร้อมทั้งวิหารหลวงพ่อเขา (อดีตเจ้าอาวาส) และหอไตร โดยขุดดินที่ถูกถมไว้ออกทั้งหมดลึกลงไปร่วมเมตร เพื่อให้เห็นฐานบัว ฐานเสมา และซอกพระเจดีย์เก่าแก่เสร็จสิ้นอย่างสวยงามครบหมดทุกส่วนเพื่อให้พระอุโบสถ และพระวิหารที่ได้รับการบูรณะคงสภาพเดิมอยู่ได้นาน ทางวัดได้ดำเนินการติดตั้งนามสแตนเลสป้องกันนกเกาะและทำรังโดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชนเป็นจำนวนเงิน ๕๐๐,๐๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ดำเนินการปรับปรุงบูรณะอาคารเมรุพร้อมเตาเผา และ
โคมไฟรอบเมรุ โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชนร่วมกันทอดผ้าป่า เป็นจำนวนเงิน
๙๙๓,๖๖๗.- บาท

พระพุทธรูปประจำวัน จีวรลายดอกพิกุล ทั้ง ๙ ปาง
สร้างขึ้นแทนของเก่าที่ถูกขโมยสูญหายไปเกิน ๔๐ ปี

จิตรกรรมที่บานประตูทั้ง ๔ ประตู (๘ บาน)
และบานหน้าต่างทั้ง ๑๔ ช่อง (๒๘ บาน) ก่อนได้รับการบูรณะ

จิตรกรรมที่บานประตูทั้ง ๔ ประตู (๘ บาน)
และบานหน้าต่างทั้ง ๑๔ ช่อง (๒๘ บาน) หลังได้รับการบูรณะ

พระวิหาร วัดกุมรินราชปักษี (เดิม)
ก่อนได้รับการบูรณะ

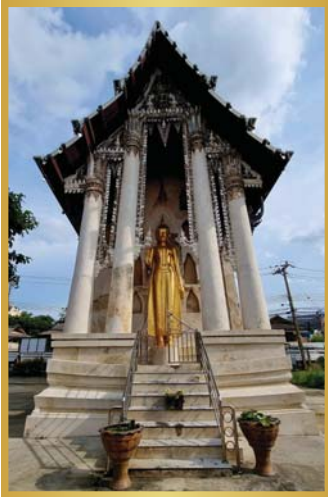

พระอุโบสถ วัดกุมรินราชปักษี
หลังได้รับการบูรณะ

พระวิหาร วัดกุมรินราชปักษี (เดิม)
หลังได้รับการบูรณะ

หลวงพ่อดำ ด้านหลังพระวิหาร
วัดกุรินราชปักษ์ (เดิม) หลังได้รับการบูรณะ

หอไตรวัดกุรินราชปักษ์ (เดิม)
หลังได้รับการบูรณะ

อดีตเจ้าอาวาสวัดกุรินราชปักษ์ (เดิม)
รูปเหมือน “หลวงพ่อเขา” ซึ่งประดิษฐานภายในมณฑป

พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ดำเนินการปรับปรุงบูรณะอาคารสำนักงานเมรุพร้อมทั้งต่อเติมขยายออกเป็นห้องเก็บของโดยทุนทรัพย์ส่วนหนึ่งจากที่ศรัทธาสาธุชนร่วมกันทอดผ้าป่า และอีกส่วนหนึ่งจากเงินผลประโยชน์วัด เป็นจำนวนเงิน ๑,๐๐๓,๒๖๙.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐ ดำเนินการบูรณะกำแพงด้านทิศเหนือของเมรุตลอดแนวที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพดี โดยทุนทรัพย์จากเงินผลประโยชน์วัด เป็นจำนวนเงิน ๒๑๕,๔๒๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ ดำเนินการปรับปรุงบูรณะศาลาบำเพ็ญกุศลศพทั้ง ๙ หลังพร้อมทั้งซ่อมเครื่องปรับอากาศ และติดตั้งเครื่องปรับอากาศที่ใช้แล้วเพิ่มเติมอีก ๖ เครื่องให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ทั้งหมด โดยทุนทรัพย์จากเงินผลประโยชน์วัด เป็นจำนวนเงิน ๙๘๕,๑๔๑.- บาท

พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑ เนื่องด้วยพื้นที่วัดน้อยทองอยู่ (เดิม) ซึ่งปัจจุบันขึ้นกับวัดดุสิตาราม ประมาณ ๓ ไร่ เป็นที่รกร้างผู้คนเข้าไปอาศัยเลี้ยงวัว แกะ และแพะ โดยทางวัดดุสิตารามไม่ได้เกี่ยวข้อมาเป็นเวลาร้อยปี ล่าสุดมีเอกชนได้เช่าทำผลประโยชน์มาเป็นเวลาเกิน ๓๐ ปี และได้ส่งมอบคืนให้ทางวัด โดยทางวัดไม่ต้องฟ้องร้องหรือเสียทรัพย์ใด ๆ เพียงแต่เจรจา ในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ ทางวัดได้ดำเนินการสร้างอาคารปฏิบัติธรรมทรงไทยประยุกต์ ๓ ชั้น กว้างจากตัวอาคารถึงบันไดส่วนที่ติดตั้งลิฟต์ ๒๙ เมตร ยาว ๓๒ เมตรพร้อมทั้งจัดทำสระน้ำหน้าอาคารตลอดแนวด้วยเพื่อรองรับผู้มาปฏิบัติธรรมที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยทุนทรัพย์จากเงินอุดหนุนบูรณะวัดและสมทบสร้างอาคารปฏิบัติธรรมจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒,๐๐๐,๐๐๐.- บาท และอีกส่วนหนึ่งจากศรัทธาสาธุชน ๔๒,๔๘๔,๐๘๕.๘๑ บาท เป็นจำนวนเงิน ๔๔,๔๘๔,๐๘๕.๘๑.- บาท

ในรัชกาลที่ ๑๐ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. ๒๕๖๐ ดำเนินการจัดสร้างโรงเก็บไม้เก่าซึ่งเดิมเก็บอยู่ในโรงเก็บด้านหลัง (ด้านทิศใต้) อาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งถูกเคลียร์พื้นที่ไว้สร้างห้องน้ำ ห้องสุขาสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรม และเก็บไม้เก่าอื่น ๆ ที่หลังศาลา ๑, ๒ ด้านทิศใต้ของเมรุ โดยทุนทรัพย์จากเงินผลประโยชน์วัด เป็นจำนวนเงิน ๑๔๐,๕๒๓.- บาท

พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อป้องกันไม่ให้พระประจำวันที่ปิดทองอย่างสวยงามทั้ง ๙ องค์หมองและเสื่อมสภาพเร็ว ได้ดำเนินการกั้นห้องกระจกพร้อมทั้งติดดาวที่เพดานทั้ง ๒ ห้อง ปีกซ้ายขวา ประตูทางเข้า โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๓๒๘,๔๑๐.- บาท

 พ.ศ. ๒๕๖๐ ดำเนินการปรับปรุงฐานพระประธานภายในพระอุโบสถ (เก่าแก่) ของวัดภุมรินราชปักชี (เดิม) ที่ได้รับการบูรณะแล้ว โดยทาสีและจัดสร้างพระพุทธรูปยืนจีวรลายดอกพิกุล ๓ องค์ (ปางถวายเนตร, ห้ามญาติ, อุ้มบาตร) ประดิษฐานแทนของเดิมที่ถูกขโมยสูญหายไปเป็นเวลายาวนาน โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน **๗๕๐,๐๐๐.- บาท**

 พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ดำเนินการติดตั้งข้อไฟเหนือประตูทางเข้าพระอุโบสถ และพระวิหารทั้ง ๒ หลัง เพิ่มเติมจากที่กรมศิลปากรติดตั้งไว้ ติดตั้งหลอดสปอตไลท์ส่ององค์พระพุทธรูปยืนติดฝาผนังพระวิหารด้านนอก ๒ หลอด และติดตั้งหลอดสปอตไลท์ส่องมุมหอไตรหน้า-หลัง ๔ หลอด พร้อมทั้งจัดการบูรณะ ตั้งโต๊ะหมู่พร้อมเครื่องบูชา ๒ ชุด และชุดเฟอร์นิเจอร์ไม้สัก ๒ ชุด โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน **๑๓๔,๐๐๐.- บาท**

 พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑ หลังจากที่สำคัญงานทรัพย์ชิ้นส่วนพระมหากษัตริย์ได้เมตตาให้ความอนุเคราะห์บูรณะพระระเบียงครอบพระอุโบสถพร้อมทั้งตัดความชื้นที่ฝาผนังเสร็จเรียบร้อยอย่างสวยงาม ซึ่งยังเหลืออยู่เพียงงานบูรณะพระพุทธรูปติดฝาผนัง และจิตรกรรมที่ยังเหลืออยู่และที่ต้องเขียนใหม่ ทางวัดได้ดำเนินการลงรักปิดทองพระพุทธรูปปูนปั้นเก่าแก่ปางถวายเนตรอยู่ในช่องติดฝาผนังรอบพระระเบียงคดจำนวน ๖๔ องค์ ที่ชำรุดเป็นส่วนมาก ซึ่งองค์ที่ชำรุดเสียหายมาก เช่น พระเศียรขาดสูญหายไปก็ดำเนินการหล่อใหม่ โดยใช้องค์ที่ยังดีอยู่เป็นแม่พิมพ์ ซึ่งดำเนินการซ่อมและหล่อใหม่มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๕ โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชนร่วมกันเป็นเจ้าภาพรายองค์รวมทั้งที่ซ่อมและที่หล่อใหม่มาก่อนและที่ลงรักปิดทองด้วย เป็นจำนวนเงิน **๓,๔๐๐,๐๐๐.- บาท**

 พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ดำเนินการถอดภาพจิตรกรรมฝาผนังพระระเบียงครอบพระอุโบสถที่ยังหลงเหลืออยู่ ๒๘ ผนัง (ผนัง) ออก นำมาเก็บรักษาไว้แล้วนำกลับมาติดในที่เดิมหลังจากทำฝาผนังเสร็จเรียบร้อยคิดเป็นค่าถอดเก็บนำกลับมาติดและเขียนต่อเติมผนังละ ๘๒,๖๗๘.๕๘- บาท โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชนร่วมกันเป็นเจ้าภาพแต่ละผนัง เป็นจำนวนเงิน **๒,๓๑๕,๐๐๐.- บาท**

 พ.ศ. ๒๕๖๑ เนื่องด้วยอาคารปฏิบัติธรรมทรงไทยประยุกต์ ๓ ชั้น หลังใหม่ ได้ดำเนินการก่อสร้างมาจนจะสำเร็จเสร็จสิ้นแล้ว และจะได้เวลาเปิดใช้งานเพื่อรองรับผู้มาปฏิบัติธรรมให้ได้ถึงรุ่นละ ๒๐๐ คน จึงได้ดำเนินการสร้างห้องน้ำ ห้องสุขาเพิ่มขึ้น ๒๓ ห้อง ณ สถานที่ด้านหลัง (ด้านทิศใต้) อาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งใช้เป็นสถานที่พักผ่อน

ผู้มาปฏิบัติธรรมแต่ละรุ่น โดยใช้วัสดุที่เหลือจากการสร้างอาคารปฏิบัติธรรมบางส่วน เช่น กระเบื้องปูพื้น-แกรนิต และบางส่วนหาซื้อเพิ่มเติม โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน ที่ร่วมกันรับเป็นเจ้าภาพแต่ละห้อง เป็นจำนวนเงิน ๕๘๙,๐๓๒.๘๖.- บาท

พ.ศ. ๒๕๖๑ ดำเนินการจัดสร้างรูปเหมือน (โลหะ) หลวงปู่แสง พรหมโชติ อดีตเจ้าอาวาสวัดน้อยทองอยู่ (เท่างค์จริง) พร้อมลงรักปิดทอง ไว้ประดิษฐานในมณฑป ที่จะก่อสร้าง โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๙๕,๕๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๖๑ ดำเนินการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังพระระเบียงครรอบ พระอุโบสถขึ้นใหม่อีก ๒๘ ผนัง (ผนัง) แทนของเก่าที่ถูกทำลายเสียหายไป ผนังละ ๕๙,๔๖๔.๒๙.- บาท โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชนร่วมกันเป็นเจ้าภาพแต่ละผนัง เป็นจำนวนเงิน ๑,๖๖๕,๐๐๐.- บาท

พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓ ดำเนินการบูรณะลงรักปิดทองพระประธานพร้อม องค์พระอัครสาวก ชาย-ขวา และฐานชุกชี ภายในพระอุโบสถ หลังจากเจาะวัดความชื้น และแก้ปัญหาเรื่องความชื้นได้แล้วตามหลักวิชาการ โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน เป็นจำนวนเงิน ๕๙๔,๒๒๙.- บาท

พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ดำเนินการสร้างอาคารทรงไทยประยุกต์ ๔ ชั้น กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๒๙ เมตร ในพื้นที่ติดกับอาคารปฏิบัติธรรม ชั้น ๑ ใช้เป็นโรงครัว ชั้น ๒, ๓, ๔ เป็นห้องพัก ผู้ปฏิบัติธรรมมีห้องพักพิเศษ ๑๐ ห้อง สำหรับผู้ที่มาปฏิบัติธรรมเป็นครอบครัว และห้องพัก โถงใหญ่ ๑ ห้อง โดยทุนทรัพย์จากศรัทธาสาธุชน (ขณะนี้ยังไม่แล้วเสร็จ)

การที่รวม ๓ วัดเข้ามาอยู่เป็นวัดเดียวกันทำให้เนื้อที่ของวัดขยายมากขึ้น การระในการดูแลบูรณะก็ต้องมีมากขึ้น แต่ด้วยพระบารมีปกเกล้า และเป็นพระอารามหลวง มาแต่โบราณ เจ้าอาวาสที่ดำเนินการดูแลสืบทอดพระอารามแห่งนี้ต่อ ๆ กันมา มีคุณสมบัติ ความสามารถในการดูแล บูรณะวัดคูสิดาราม วรวิหาร ให้คงงามสืบต่อมาได้เป็นอย่างดี จนถึงปัจจุบัน

อาคารปฏิบัติธรรมทรงไทยประยุกต์ ๓ ชั้น สร้างแล้วเสร็จ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑
ซึ่งสามารถรองรับผู้มาปฏิบัติธรรมได้คราวละ ๓๕๐ คน

ห้องวิปัสสนา “อภิญญาภาวนา” ชั้น ๓ พื้นไม้เนื้อแข็ง
สามารถรองรับผู้มาปฏิบัติธรรมได้คราวละ ๑๕๐ คน

❖ การศึกษาและขนบธรรมเนียม

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ “พระวิเชียรมนี” (บุญ ปุณณสุณโณ) เป็นเจ้าอาวาสได้เริ่มจัดตั้งสำนักศึกษาพระปริยัติธรรม เพราะไม่มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมมาก่อน ท่านเจ้าอาวาสเป็นครูสอนทั้งนักธรรม และบาลี โดยมี พระมหาเสงี่ยมที่ติดตามมาเป็นผู้ช่วย ๑ รูป การดำเนินการได้ขยายการศึกษาเพิ่มขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ มีสามเณรสอบเปรียญได้ ๓ รูป ๑ ใน ๓ รูป นั้น คือ “สามเณรสูง อารมณ”

การเรียนพระปริยัติธรรมที่สำนักแห่งนี้ นักเรียนมีความสามารถมาก หลังจากเรียนบาลี และนักธรรม สอบในสนามหลวงได้ปีละหลายรูป แต่ไม่ได้ขออนุญาตจัดตั้งเป็นสำนักเรียนจากคณะสงฆ์ เพียงจัดเป็นสำนักเรียนสาขาของวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

ต่อมาประเทศสยามเข้าสู่ยุคสงครามมหาเอเชียบูรพา วัดอยู่ใกล้จุดยุทธศาสตร์ที่เครื่องบินทิ้งระเบิด พระอารามจึงประสบภัยทางอากาศ อารามที่อยู่ใกล้วัดดุสิตาราม ถูกภัยจากระเบิดเสียหายมากมีเหลือแต่กำแพงพระอุโบสถ ทำให้การเรียนพระปริยัติธรรมที่สำนักแห่งนี้ ต้องหยุดชะงักไป

ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มีการฟื้นฟูการศึกษาด้านพระปริยัติธรรม โดยจัดให้มีการเรียนการสอนอย่างจริงจัง จนได้รับการประกาศตั้งเป็นสำนักเรียน เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ และจัดการส่งเสริมให้ฆราวาสได้เข้ามาศึกษาธรรมะ ทั้งทางด้านปริยัติและทางด้านปฏิบัติ โดยทางด้านปริยัติทั้งเด็กนักเรียนและฆราวาสที่เป็นผู้ใหญ่ ได้เข้ามาศึกษาธรรมะ ส่งสอบธรรมศึกษา เริ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งมีผู้สอบได้แต่ละปีเป็นจำนวนมาก ในด้านปฏิบัติเปิดโอกาสให้ฆราวาสญาติโยม ได้เข้ามาปฏิบัติธรรมเป็นประจำทุกวัน ในวันจันทร์-เสาร์ เวลา ๑๙.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. ในวันอาทิตย์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. และยังจัดให้มีการปฏิบัติธรรมต่อเนื่องติดต่อกันหลายวัน โดยอยู่ค้างแรมที่วัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวันสำคัญของชาติ เริ่มจัดทำมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผู้สนใจเข้ามาปฏิบัติธรรมเป็นประจำจำนวนมาก จนได้รับประกาศตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครแห่งที่ ๔๗ ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมดีเด่น เนื่องในวาระเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครบ ๘๓ พรรษา เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้รับเลือกเป็นสำนักปฏิบัติธรรมดีเด่น ในปี ๒๕๕๖ ซ้ำอีก

ส่วนขนบธรรมเนียมในการประพฤติปฏิบัติ และการทำศาสนกิจ มีการทำวัตร สวดมนต์ และทำอุโบสถสังฆกรรม เป็นต้น ดำเนินไปตามระเบียบปฏิบัติของคณะสงฆ์ ตามพระวินัยทุกประการ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ญาติโยมบริเวณข้างเคียงวัดเข้ามาสวดมนต์ ทำวัตรเย็น ร่วมกับพระสงฆ์ เป็นประจำทุกวัน

สำหรับประชาชนทั่วไป มีโรงเรียนวัดดุสิตาราม สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ และโรงเรียน มัชฌิมวัดดุสิตาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต ๑ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น มัชฌิมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

❖ *ขนบธรรมเนียมทางด้านดนตรี*

วัดน้อยทองอยู่ แต่เดิมมีบทบาทในการอุปถัมภ์ด้านดนตรี เป็นจุดกำเนิด ของ วงปีพาทย์วัดน้อยทองอยู่ สำนักดนตรีมีชื่อของ “ครูช้อย สุนทรวาทีน” บิดาของ “พระยาเสนาะดุริยางค์” (แหม่ม สุนทรวาทีน) และเป็นครูของ “พระยาประสานดุริยศัพท์” (แปลก ประสานศัพท์) วงปีพาทย์วัดน้อยทองอยู่ เจริญรุ่งเรืองจนก้าวสู่ นักดนตรีหลวง ประจำพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖

ประวัติความเป็นมา วงปีพาทย์วัดน้อยทองอยู่ เริ่มต้นขึ้น ราวปี พ.ศ. ๒๔๒๐ ท่านเจ้าอาวาสวัดน้อยทองอยู่ นามว่า “สมภารแสง” ได้ตั้งวงปีพาทย์ประจำวัดขึ้น เพื่อใช้ในงานของวัด แรกทีเดียวได้ศิษย์คนหนึ่งของ “ครูทัง” (สุนทรวาทีน) มาคุมวง ต่อมาท่านสมภารแสงทราบว่าบุตรชายของครูทัง ชื่อ “ช้อย” เป็นคนมีฝีมือแต่ตาพิการ ทั้งสองข้าง เนื่องจากออกฝีดาษ ท่านจึงชวนครูช้อยมาอยู่ที่วัดน้อยทองอยู่ โดยปลุกบ้าน ให้หลังหนึ่งในบริเวณวัดเพื่อสะดวกในการที่เด็ก ๆ จะได้มาเรียนดนตรี ครูช้อยและ ภรรยาชื่อ “ไผ่” จึงได้ย้ายเข้าอยู่ที่วัดน้อยทองอยู่ แต่จะเป็นปีใดยังค้นหาหลักฐานไม่ได้

เมื่อครูช้อยย้ายมาอยู่วัดนี้ก็เริ่มฝึกหัดเด็กผู้ชายในละแวกบ้านใกล้เคียง ดุริยรุ่นแรก ๆ ของท่านมีอยู่หลายคน เช่น “นายแหยม” “นายจี” และ “นายบุศย์” ๓ คนนี้ เป็นหลานชายของท่านสมภารแสง และยังมีเด็กชาย ๒ คนพี่น้อง อีกคู่หนึ่ง ชื่อ “นาค” และ “เพิ่ม” ทั้ง ๕ คนนี้ นายแหยมอายุมากที่สุด และเป็นคนระนาดเอก ประจำวง ต่อมาจึงมีเด็กชายอีกคนหนึ่งชื่อ “กร” เข้ามาร่วมด้วย

จากข้อเขียนของอาจารย์เจริญชัย ชนไฟโรจน์ พ.ศ. ๒๕๑๓ พอจะประมาณได้ว่า วงดนตรีเด็กของวัดน้อยทองอยู่รุ่นนี้ คงจะตั้งขึ้นในราวปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ประมาณอายุนักดนตรีวงนี้แล้วคงมีอายุอยู่ในวัยรุ่นทุกคน ครูช้อยมีศิษย์ฝีมือดี ๒ คน ด้วยกัน คือ “นายเข้ม” บุตรชายของครูช้อยซึ่งตีระนาดเก่งเป็นเยี่ยมขณะนั้นมีอายุราว ๒๗ ปี และ “นายแปลก” ซึ่งมีฝีมือในการเป่าปี่เป็นเลิศ และเป็นนักดนตรีในสังกัด วงปี่พาทย์ วงบูรพาภิรมย์ ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานุวົนธวัชร์วเดช (พระยศขณะนั้น) เพิ่งจะกลับมาจากการเล่นดนตรีถวายควีนวิกตอเรียที่ประเทศอังกฤษไม่นานนัก ในราวปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ทั้งนายแปลกและนายเข้มสนิทสนมกันเพราะถือว่าเป็นศิษย์ครูเดียวกัน และเป็นครูของนักดนตรีวงเด็กของวัดน้อยทองอยู่ด้วย

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๕ มีพระราชประสงค์จะได้วงดนตรีไทย สำหรับใช้ในงานเป็นการส่วนพระองค์ คุณท้าววรคณานันท์ (หม่อมราชวงศ์ป๋ม มาลากุล) จึงได้ให้คนมาติดต่อนำนักดนตรีของวัดน้อยทองอยู่ เข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กเรือนนอกอยู่นอกวัง ครั้งนั้นมีนักดนตรีของวงนี้เข้าถวายตัวทั้งหมดราว ๑๐ คน ได้รับสนองพระกรุณาธิคุณอยู่จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๔

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เสด็จกลับจากต่างประเทศประทับอยู่ ณ พระราชวังสราญรมย์ ทรงดำริจะเล่นละครรำขึ้น จึงขอพระราชทานวงดนตรีวัดน้อยทองอยู่ มาเป็นวงดนตรีส่วนพระองค์ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระกรุณาพระราชทาน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ในขณะนั้น ทรงขอตัวครูแปลก จากวงบูรพาภิรมย์มาเป็นหัวหน้าวงดนตรี วัดน้อยทองอยู่ที่ได้รับพระราชทานมา วงดนตรีวัดน้อยทองอยู่จึงลบลหายไป กลายเป็นวงดนตรีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ซึ่งต่อมาในรัชกาลที่ ๖ เรียกว่า วงดนตรีข้าหลวงเดิม วงดนตรีวัดน้อยทองอยู่ จึงเปลี่ยนจากวงดนตรีของวัดมาเป็น วงดนตรีหลวงตลอดรัชกาลที่ ๖

นายแปลก ต่อมาได้เป็น “พระยาประสานดุริยศัพท์” เจ้ากรมพิณพาทย์หลวง ได้รับพระราชทานนามสกุล “ประสานศัพท์” นายเข้ม ได้เป็น “พระยาเสนาะดุริยางค์” พระราชทานนามสกุลว่า “สุนทรวาทีน” นายกร ได้เป็น “หลวงบรรเลงเลิศเลอ” มีนามสกุลพระราชทานว่า “กรวาทีน” นายแหม่ม นายจี และนายบุศย์ หลานท่าน

สมภารแสงแห่งวัดน้อยทองอยู่ทั้ง ๓ คน ได้เป็น “พระประดัดดุริยกิจ”, “ขุนเพลินเพลงประเจิด” และ “ขุนเพลินเพลงประชัน” ตามลำดับใช้นามสกุลพระราชทานด้วยกันว่า “วิณิน” ส่วนนายนาคและนายเพิ่ม ได้เป็น “หลวงพวงสำเนียงร้อย” กับ “หลวงสร้อยสำเนียงสนธิ์” ได้รับพระราชทานนามสกุลว่า “วัฒนวาทีน”

นอกจากนี้ ครูช้อยยังได้รับเชิญเป็นครูดนตรีตามวังเจ้านาย และบ้านของท่านผู้ใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ ๕ อีกด้วย เช่น ที่ตำหนักของเจ้าดารารัศมี พระราชชายาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และบ้านของพระยาอินทราธิบดีสีหราชรองเมือง (เนียม) เป็นต้น นักดนตรีวัดน้อยทองอยู่ของท่านสมภารแสงเปลี่ยนสภาพจากคนของวัดมาเป็นนักดนตรีในพระราชสำนักของรัชกาลที่ ๖

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๘๖-๒๔๘๗ เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ลูกกระเบิดตกลงในวัดน้อยทองอยู่ วังดนตรีวัดน้อยทองอยู่และวัดน้อยทองอยู่จึงเหลือแต่ความทรงจำในประวัติศาสตร์เท่านั้น

พระเจดีย์ทรงปราสาท ๕ ยอด
วัดน้อยทองอยู่ ก่อนถูกระเบิด

พระอุโบสถวัดน้อยทองอยู่
ที่หลงเหลือจากถูกระเบิดเพียงผนังด้านหลัง
พร้อมองค์พระประธาน ซึ่งเป็นพระพุทธรูปยืน

ลำดับ
เจ้าอาวาส

วัดคู่อัยการาม อรวิหาร ❖

ลำดับเจ้าอาวาส

ก่อนหน้าที่วัดดุสิตาราม วรวิหารจะได้รับการสถาปนาเป็นพระอารามหลวงนั้น มีเจ้าอาวาสที่รูปไม่ปรากฏหลักฐาน แม้แต่หลังจากได้รับการสถาปนาเป็นพระอารามหลวงแล้ว ก็หาหลักฐานไม่ได้หลายรูป รวมทั้งเจ้าอาวาสวัดกุฎีรินราชปักษี และวัดน้อยทองอยู่ก็เช่นเดียวกัน ไม่ปรากฏหลักฐานและหาหลักฐานไม่ได้ เท่าที่ทราบวัดกุฎีรินราชปักษีก็มี “หลวงพ่อเขา” หรือ “สมภารเขา” ที่ชาวบ้านให้ความเคารพศรัทธาเรียกกันด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า “หลวงพ่อขาว” ซึ่งมีมณฑปประดิษฐานรูปเหมือนท่านอยู่ และวัดน้อยทองอยู่ คือ “หลวงปู่แสง”, “สมภารแสง” หรือ “เจ้าอธิการแสง” รัชกาลที่ ๕ ทรงมอบหมายให้ควบคุมดูแลการบูรณปฏิสังขรณ์พระระเบียงครอบพระอุโบสถวัดดุสิตาราม วรวิหาร โดยเลิศทางวิทายาคม จนชาวบ้านเรียกขานกันว่า “ขรัวตาฟุ้ง” และอีกรูปล่าสุด คือ “สมภารนิตย์” เท่าที่มีหลักฐานเกี่ยวกับเจ้าอาวาสเฉพาะของวัดดุสิตาราม วรวิหาร มีดังนี้

๑. **พระเทพมุนี** (เกิด) ปรากฏหลักฐานจากหมายรับสั่งรัชกาลที่ ๓ ปี พ.ศ. ๒๓๙๑ เรื่องทรงตั้งพระราชาคณะว่า “มหาเกิด” เปรียญวัดดุสิตารามเป็น “พระราชโหมลี” ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสในสมณศักดิ์ “พระโพธิวงศ์” โดยดำรงตำแหน่งปลายรัชกาลที่ ๓ ติดต่อมาถึงรัชกาลที่ ๔ และภายหลังได้ทรงโปรดเกล้าให้เป็น “พระเทพมุนี”

๒. **พระปัญญาคัมภีร์เถร** (นามเดิมไม่ปรากฏ) ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ปรากฏหลักฐาน “เรื่องพระปัญญาคัมภีร์เถร” เจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม ได้บูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ และพระระเบียงรอบพระอุโบสถ วัดดุสิตาราม เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ และได้ถึงแก่มรณภาพ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐

๓. **พระครูสังวรวิคฺญู** (ยอด) ขณะที่ท่านดำรงสมณศักดิ์เป็นพระปลัดยอด ท่านได้เป็นกำลังสำคัญของพระปัญญาคัมภีร์เถร เจ้าอาวาสซึ่งชราภาพ ในการบูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ และพระระเบียงรอบพระอุโบสถ วัดดุสิตาราม วรวิหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ครั้นถึงวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๙ พระปลัดยอดได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น “พระครูสังวรวิคฺญู” ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร ดังปรากฏในหนังสือของ

เจ้าพระยาวิจิตรวงศ์วุฒิไกร ซึ่งกราบบังคมทูลขอพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ความว่า “เห็นด้วยเกล้าฯ ว่า พระปัญญาคัมภีร์เถร วัดดุสิตารามเป็นผู้ชรา แลจักษุก็ไม่ใคร่เห็นทั้งสองข้าง ได้อาไศรยพระปลัดยอตเป็นกำลังช่วยว่ากล่าวสั่งสอน พระสงฆ์สามเณร แลจัดการปฏิสังขรณ์พระอุโบสถกับที่อื่น ๆ ในพระอาราม ความประพฤติก็นับร้อยเป็นที่พอใจของพระปัญญาคัมภีร์เถร พระสงฆ์แลสัปรุศย์ทายกก็เป็นที่น่าถือสมควรจะได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นที่ **“พระครูสังวรวิจิตรคุณ”** ช่วยพระปัญญาคัมภีร์เถรจัดการพระอาราม ต่อไป” เมื่อพระปัญญาคัมภีร์เถรถึงแก่มรณภาพ พระครูสังวรวิจิตรคุณได้รับหน้าที่เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งเจ้าอาวาส ปกครองวัดดุสิตาราม วรวิหาร สืบต่อมาไม่นานนักก็มรณภาพ

๔. พระญาณสมโพธิ (พรหม) ชาตินิยมอยู่จังหวัดหนองคาย ได้มาศึกษาจบเปรียญ ๕ ประโยค ในสำนักวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดพระนคร และได้ย้ายจากวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ มาเป็นเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะที่ **“พระญาณสมโพธิ”** เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ภายหลังได้ลาสิกขาบท เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๔

๕. พระวิเชียรรมณี (บุญ ปุณณสุวณฺโณ) เกิด ณ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗ ปีระกา ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๒๘ โยมบิดาชื่อ **“ขุนนิคมบำรุง”** (ทองคำ ศรีคาม) โยมมารดาชื่อ **“เชียว”** ชาตินิยมอยู่บ้านใหม่ ตำบลนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา อุปสมบทที่ “วัดประชาธิการาม” ตำบลนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ณ วันเสาร์ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ **“พระอธิการเนียม”** เป็นพระอุปัชฌาย์ **“พระอธิการทอง”** เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **“พระครูแดง”** เป็นพระอนุสาวนาจารย์ เคยเป็นเจ้าอาวาส “วัดประชาธิการาม” จังหวัดพังงา เจ้าอาวาส “วัดเก็ดโฮ้” (วัดอนุภาษกฤษฎาราม) จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๔๕๗ ย้ายเข้ามาศึกษาพระปริยัติธรรม ในสำนักเรียนวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ได้ศึกษาจบเปรียญ ๔ ประโยค ในสำนักวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดพระนครแล้วย้ายไปเป็นเจ้าอาวาส “วัดวิเศษการ” ตำบลบ้านช้างหล่อ อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร ต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะที่ **“พระวิเชียรรมณี”** เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ และเป็นพระอุปัชฌาย์ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ภายหลังได้ลาสิกขาบทเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๖

๖. พระวิสุทธีวงศาคารย (สูง รัตนโก โป.ธ.๖ น.ธ.เอก) เกิด ณ วันขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง ตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๗ โยมบิดาชื่อ “เลื่อน” โยมมารดาชื่อ “หว่าน” นามสกุล “อารมณ” ชาติภูมียู่บ้านค่าย ตำบลบางทอง อำเภอย้ายเหมือง จังหวัดพังงา มาตฤมิตเดียวกันกับพระวิเชียรรมณี ได้ติดตามพระวิเชียรรมณีมาศึกษาภาษาบาลี ในกรุงเทพมหานคร บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ ที่ “วัดวิเศษการ” ตำบลบ้านช่างหล่อ อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี โดยมีพระวิเชียรรมณีครั้งยังเป็นเปรียญเป็นพระอุปัชฌาย์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้ย้ายมาอยู่วัดดุสิตาราม วรวิหาร ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ สอบได้เปรียญ ๓ ประโยค และได้อุปสมบทที่วัดดุสิตาราม วรวิหาร เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ โดยมี “สมเด็จพระวันรัต” (เฮง เขมจารี) ครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระธรรมไตรโลกาจารย์” เป็นพระอุปัชฌาย์ “พระธรรมปัญญาบดี” (สวสดี กิตติสารโ) ครั้งยังดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระญาณสมโพธิ” เป็นพระกรรมวาจาจารย์ “พระพิมลธรรม” (ช้อย ฐานทตโต) ครั้งยังดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระศรีสมโพธิ” เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้ศึกษาภาษาบาลีต่อ และสอบได้ตามลำดับจนสอบได้ถึงเปรียญ ๖ ประโยค ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร ต่อจากพระวิเชียรรมณี ที่ลาสิกขาบทไป และได้ครองวัดดุสิตาราม วรวิหาร มาเป็นเวลา ๓๒ ปี โดยได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ และมีตำแหน่งหน้าที่ตามลำดับ ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๔๘๐	ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรที่
“พระครูดุสิตธรรมคุณ”
ปี พ.ศ. ๒๔๘๔	ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่
“พระประสิทธิวิริยคุณ”
ปี พ.ศ. ๒๔๙๖	ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ
ชั้นราชในราชทินนามเดิม
ปี พ.ศ. ๒๕๐๓	ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ
ชั้นเทพที่ “พระเทพประสิทธิคุณ”
ปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๘	เป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๗
ปี พ.ศ. ๒๕๐๘-๒๕๑๖	เป็นเจ้าคณะภาค ๑๗
ปี พ.ศ. ๒๕๐๘	มีพระบัญชาจากสมเด็จพระสังฆราชให้เป็นเจ้าอาวาส
วัดพิชัยญาติการาม เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

- ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ
ชั้นธรรมที่ “**พระธรรมวิสุทธาจารย์**”
- ปี พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๒๗ เป็นเจ้าคณะภาค ๑๖
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้รับสถาปนาเป็นพระราชาคณะ เจ้าคณะรองชั้น
หิรัญบัฏที่ “**พระวิสุทธีวงศาจารย์**”
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๓๔ เป็นเจ้าคณะใหญ่หนใต้ ปกครองคณะสงฆ์ ๑๔
จังหวัดภาคใต้ ท่านครองวัดพิชยญาติการามอยู่ ๒๖ ปี
จนถึงมรณภาพในวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

๗. พระธรรมญาณมุนี (วรรณ มนูญโย ป.ธ.๘) เกิด ณ วันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๓
ปีชวด ตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๗ ชาตภูมิอยู่ บ้านเลขที่ ๗ หมู่ที่ ๗ ตำบล
คลองไทร อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โยมบิดาชื่อ “**แย้ม**” โยมมารดาชื่อ “**ทิม**”
นามสกุล “**เวชพราหมณ์**” บรรพชาเป็นสามเณร วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๔
ตรงกับวันขึ้น ๑๓ ค่ำเดือน ๗ ปีมะแม ณ วัดอัมพวัน ตำบลมะเดื่อหวาน อำเภอเกาะพะงัน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมี “**เจ้าอธิการอำ ปุณฺโณ**” วัดอัมพวัน ตำบลมะเดื่อหวาน อำเภอ
เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นพระอุปัชฌาย์ อุปสมบทวันอังคารที่ ๑๘ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๔๗๘ ตรงกับวันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๖ ปีกุน ณ วัดบางน้ำจืด ตำบลเขาถ่าน อำเภอ
ท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พระอุปัชฌาย์ “**พระครูยุตตโกธยุติกิจ**” (เนียม) วัดบางน้ำจืด
ตำบลเขาถ่าน อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พระกรรมวาจาจารย์ “**พระครูรัตนวิมล**” (แบน)
วัดอินทาราม (ท่าเคย) ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พระอนุสาวนาจารย์
“**พระอธิการชู ฉนฺทเสวี**” วัดอัมพาราม ตำบลคลองไทร อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ สอบได้เปรียญ ๘ ประโยค ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้ย้ายมาสังกัดวัดดุสิตาราม
วรวิหาร ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ และมีตำแหน่งหน้าที่ตามลำดับ ดังนี้

- ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส และเป็นผู้รักษาการแทน
เจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร และในวันที่ ๕ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชา
คณะที่ “**พระวิสุทธีโสภณ**”
- ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร
- ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นพระอุปัชฌาย์ วิสามัญ

- ปี พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๑ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะภาค ๑๗
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๔๑ เป็นเจ้าคณะภาค ๑๗
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ “**พระราชวิสุทธิติลก**”
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดดุสิตาราม
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ “**พระเทพวิสุทธโสภาภ**”
- ปี พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๕๒ ได้รับยกเป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๗ โดยเหตุที่มีอายุเกิน ๘๐ ปี ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๑)
- ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ “**พระธรรมญาณมุนี**” ท่านครองวัดดุสิตารามวรวิหารอยู่ ๔๐ ปี จนถึงมรณภาพ ในวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ อายุ ๘๖ ปี พรรษา ๗๕

เจ้าอธิการแสง
อดีตเจ้าอาวาส วัดน้อยทองอยู่ (เดิม)

พระวิเชียรมนี
(บุญ ปุณณสุวณโณ)

พระวิสุทธีวงศาจารย์
(สูง ฤๅณญาโก ป.ธ.๖ น.ธ.เอก)

พระธรรมญาณมุนี
(วราธ มนุญโณ ป.ธ.๘)

ประวัติ

❖ เจ้าอาวาส ❖

วัดคู่อี้ทาราม อรวิหาร

ประวัติพระเทพสิทธิมนี เจ้าอาวาสวัดคูสิดาราม วรวิหาร

- ชื่อ พระเทพสิทธิมนี (แก้วเอก อุตตมชาโต) ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.
- เกิด ณ วันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๕ ปีเถาะ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๔
โยมบิดาชื่อ “สาย” โยมมารดาชื่อ “นิจ” นามสกุล “ขุนอุดม”
- ภูมิลำเนาเดิม ณ บ้านเลขที่ ๔๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพงะ จังหวัดชุมพร
บรรพชา เป็นสามเณร วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘ ณ วัดหงษ์ปิยาราม
ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพงะ จังหวัดชุมพร พระอุปัชฌาย์ “พระครูสุพรต
ประสารน์” (ผิน ปณฺธิโต) วัดเขาแก้ว ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพงะ
จังหวัดชุมพร
- อุปสมบท อุปสมบท วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๗ ณ วัดคูสิดาราม วรวิหาร
แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พระอุปัชฌาย์
“พระธรรมญาณมุนี” ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระวิสุทธิสถกณ”

วัดดุสิตาราม แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
 พระกรรมวาจาจารย์ **“พระมหายอด ปุณฺณวณฺโฑ ป.ธ.๙”** ผจล. วัดพระบรมธาตุ
 ไชยา ราชนวริหาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ขณะอยู่ที่วัดดุสิตาราม วรวิหาร)
 พระอนุสาวนาจารย์ **“พระมหานุกูล ญาณคุณ โป.ธ.๘”** จอ. อำเภอเกาะสมุย
 จังหวัดสุราษฎร์ธานี วัดประเดิม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 (ขณะอยู่ที่วัดดุสิตาราม วรวิหาร)

วุฒิการศึกษา

- พ.ศ. ๒๕๐๖ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านสลุย ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร
- พ.ศ. ๒๕๑๓ สอบได้ น.ธ.เอก สำนักเรียนวัดพิชัยญาติการาม แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๒๓ สอบได้ ป.ธ.๙ สำนักเรียนวัดชนะสงคราม แขวงบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๒๙ สำเร็จปริญญาศึกษบัณฑิต (สาขาบาลีพระพุทธศาสนา) จากมหาวิทยาลัยพายัพ ประเทศอินเดีย

งานด้านการปกครอง

- พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดดุสิตาราม
- พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นพระกรรมวาจาจารย์
- พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๗
- พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ วิสามัญ
- พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๗ (สมัยที่ ๒)
- พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๖
- พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดดุสิตาราม วรวิหาร
- พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๖ (สมัยที่ ๒)
- พ.ศ. ๒๕๕๗-ปัจจุบัน ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะภาค ๑๘

งานด้านการศึกษา

- พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นกรรมการตรวจประโยคธรรมสนามหลวง ถึงปัจจุบัน
- พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นกรรมการตรวจประโยคบาลีสนามหลวง ถึงปัจจุบัน
- พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๒๔ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นประโยค ป.ธ.๔-๕ สำนักเรียนวัดดาวดึงษาราม แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นบาลีไวยากรณ์ (ขณะที่มีการเรียนการสอนอยู่ระยะหนึ่ง) วัดดุสิตาราม กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นพระวิทยากร ในการฝึกซ้อมอบรมบาลีก่อนสอบ สนามหลวง ในเขตปกครองภาค ๑๖ ณ วัดแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๔ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นประโยค ป.ธ.๔-๕-๖ (ไปเข้า-กลับคำ เฉพาะวันอาทิตย์) สำนักศาสนศึกษา วัดใหญ่อินทาราม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นพระวิทยากร ในการฝึกซ้อมอบรมบาลี ก่อนสอบสนามหลวง ในเขตปกครองภาค ๖ ณ วัดพญาภู อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
- พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นประโยค ๑-๒ และประโยค ป.ธ.๓-๕ (ประจำอยู่ ๑ พรรษา) สำนักศาสนศึกษา วัดใหญ่อินทาราม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสให้เป็นผู้ดำเนินการ จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรม และบาลีชั้น ที่วัดดุสิตาราม และได้ทำการสอนต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยหาครูมาช่วยสอน และสอนด้วยตัวเองถึงหลายชั้น
- พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๓๓ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นประโยค ป.ธ.๕-๖-๗ (ไปเข้า-กลับคำ สัปดาห์ละวัน) สำนักศาสนศึกษา วัดใหญ่อินทาราม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

- พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นพระวิทยากรในการอบรมพระนวกะ ในกรุงเทพมหานคร ภาควิชาการทั่วไป ประจำหน่วยที่ ๑ วัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าสำนักเรียนวัดดุสิตาราม ให้เป็นอาจารย์ใหญ่ ฝ่ายการศึกษาทั้งแผนกธรรมและบาลี สำนักเรียนวัดดุสิตาราม
- พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๓๕ เป็นพระวิทยากร ในการอบรมครูสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ณ วัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นประโยค ป.ธ.๘ ซึ่งมีนักเรียนจากสำนักต่าง ๆ ภายใน จังหวัดชลบุรีมาเรียนรวมกัน (ไปเช้า-กลับค่ำ สัปดาห์ละวัน) สำนักศาสนศึกษา วัดใหญ่อินทาราม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นพระวิทยากร ในการอบรมครูสอนพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรมและบาลีในเขตปกครองภาค ๑๗ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (เดิมสถาบันราชภัฏ) อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
- พ.ศ. ๒๕๓๗-๒๕๓๙ เป็นประธานพระวิทยากร ในการฝึกซ้อม อบรมบาลีก่อนสอบสนามหลวง ในเขตปกครองภาค ๑๗ ณ วัดวิชิตสังฆาราม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
- พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นประโยค ป.ธ.๘ (เฉพาะวิชาแปลไทยเป็นมคธ) สำนักเรียน วัดดาวดึงษาราม แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๕๒ เป็นอาจารย์สอนบาลีชั้นประโยค ป.ธ.๗-๘ ในภาคเช้าก่อนเข้าสอนพระนิสิตในภาคบ่าย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
- พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

- พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๔๖ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาหลีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
- พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้รับแต่งตั้ง เป็นผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาหลีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม (ครั้งที่ ๒)
- พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดดุสิตาราม วรวิหาร

สมณศักดิ์

- พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ **“พระศรีสิทธิเมธี”**
- พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ **“พระราชวรมณี”** ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆารามคามวาสี”
- พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ **“พระเทพสิทธิมนี”** ศีลาจารดิลก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี”

ประธานวุฒิสภา
❖ และรองประธานวุฒิสภา ❖

ประธานวุฒิสภา

ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย
ประธานวุฒิสภา

รองประธานวุฒิสภา

พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร
รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

นายศุภชัย สมเจริญ
รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง

หน้าที่และอำนาจ ของวุฒิสภา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านการ “ออกเสียงประชามติ”^๑ จากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยผลการออกเสียงประชามติปรากฏว่า “ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติโดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับและเห็นชอบด้วยกับประเด็นคำถามเพิ่มเติม”^๒ ที่มีคำถามว่า “ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่า เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มิรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี” และนายกรัฐมนตรีได้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังคงยึดมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในระบอบรัฐสภา โดยกำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วย “สภาผู้แทนราษฎร” และ “วุฒิสภา”

^๑คณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช และประเด็นคำถามเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙.

^๒ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการออกเสียงประชามติ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๖๙ ก หน้า ๑๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙.

สำหรับ “วุฒิสภา” นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีหน้าที่และอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจในลักษณะเดียวกันกับหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่าง ๆ ที่ผ่านมานอกจากนี้ เพื่อให้หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาสอดคล้องกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงได้ตัดหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาที่เคยมีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งออกไป

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การแก้ไขปัญหาของประเทศในด้านต่าง ๆ ที่ผ่านมามีความต่อเนื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงกำหนดให้มี “วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมืองการปกครองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เช่น การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในการให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

โดยหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภามาบทเฉพาะกาลดังกล่าว เป็นเพียงหน้าที่และอำนาจเฉพาะกิจในช่วงระยะเวลา ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มิพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา แต่เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว วุฒิสภามาบทเฉพาะกาลก็จะสิ้นสุดลงพร้อมกับหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภามาบทเฉพาะกาลก็จะสิ้นสุดไป ดังนั้น เมื่อมีวุฒิสภาชุดใหม่ วุฒิสภาก็จะมีหน้าที่และอำนาจเพียงเท่าที่บัญญัติไว้ในบทบัญญัติหลักของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เท่านั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภามาบทบัญญัติหลักและวุฒิสภามาบทเฉพาะกาลไว้ ดังต่อไปนี้

๑. วุฒิสภามาบทบัญญัติหลัก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑.๑ การพิจารณาและการกลั่นกรองกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจทั้งการพิจารณากฎหมายร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในฐานะรัฐสภา และการกลั่นกรองกฎหมายที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ดังนี้

๑.๑.๑ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๓๒)

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน โดยการออกเสียงลงคะแนนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ และวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเสียงข้างมากของรัฐสภา สำหรับการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างของผู้เสนอ

๑.๑.๒ การกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ

๑) ร่างพระราชบัญญัติทั่วไป (มาตรา ๑๓๖)

ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา โดยวุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน^๓ ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกิน ๓๐ วัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา แต่ระยะเวลาดังกล่าวไม่ให้รวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

๒) ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่าย (มาตรา ๑๔๓)

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๐๕ วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา ในการพิจารณาของวุฒิสภานั้น วุฒิสภาต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายใน ๒๐ วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลา

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๓๔ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร
- (๒) การจัดสรร รั้ง รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน
- (๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ
- (๔) เงินตรา

ดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป

๑.๑.๓ การอนุมัติพระราชกำหนด

พระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นใช้บังคับ ดังเช่นพระราชบัญญัติตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี โดยการอนุมัติพระราชกำหนดแบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑) พระราชกำหนดทั่วไป (มาตรา ๑๗๒)

ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่า เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ

๒) พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา (มาตรา ๑๗๔)

ให้กระทำได้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรื้อเปิดประชุมสมัยสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบต่อกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

๑.๑.๔ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๕๖)

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจะกระทำมิได้ สำหรับญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิก

ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภาและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เมื่อพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้น ให้ออกไว้ ๑๕ วัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

๑.๒ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้วุฒิสภาซึ่งเป็นผู้ฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารด้วย ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ การตั้งกระทู้ถาม (มาตรา ๑๕๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๐ บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา สำหรับการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจา

หรือกระทู้ถามสดนั้น ตามรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาเป็นอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการตั้งกระทู้ถาม ด้วยวาจาได้เช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

๑.๒.๒ การเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา (มาตรา ๑๕๓)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๓ บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

๑.๒.๓ การเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภา (มาตรา ๑๕๕)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๕ บัญญัติให้ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศสมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ ประธานรัฐสภาต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้ โดยให้ประชุมลับและคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย

๑.๒.๔ การตั้งกรรมการ (มาตรา ๑๒๙)

วุฒิสภามีอำนาจตั้งคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานผลการพิจารณาให้วุฒิสภาทราบตามระยะเวลาที่วุฒิสภากำหนด การกระทำการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาเรื่องใด ๆ ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้

คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

๑.๓ การให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง

วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ การให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ

๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๐๗)

ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๙ คน โดยผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๒) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๒๒๒ และมาตรา ๒๒๓)

คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการจำนวน ๗ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลผู้มีความรู้

ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการ การเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับ การสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวน ๕ คน และได้รับการคัดเลือกจาก ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน ๒ คน โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วัน ที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๓) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา ๒๒๘ และมาตรา ๒๒๙)

ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีจำนวน ๓ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรง แต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา โดยมีวาระ การดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้ เพียงวาระเดียว

๔) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๓๒ และมาตรา ๒๓๓)

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวน ๙ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา โดยให้มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๕) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙ และมาตรา ๒๔๑)

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย กรรมการ จำนวน ๗ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับ การสรรหา โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และ ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว และให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่ง ซึ่งพระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบ จากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงิน แผ่นดิน ให้ดำเนินการเสนอชื่อบุคคลใหม่เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

๖) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๔๖)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวน ๗ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๑.๓.๒ การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งตามกฎหมายอื่น

วุฒิสภายังมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของอัยการสูงสุด (มาตรา ๑๐) ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ การเลือกกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (มาตรา ๑๗) และการเลือกกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (มาตรา ๗๐) ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๔๒) เป็นต้น

๑.๔ หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในเรื่องอื่น ๆ

นอกจากหน้าที่และอำนาจดังกล่าวข้างต้นแล้ว รัฐธรรมนูญยังได้บัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในเรื่องอื่น ๆ ดังนี้

๑) การทำหน้าที่ในฐานะรัฐสภาและในฐานะวุฒิสภา ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ ที่บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๒๖ ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด จะมีการประชุมวุฒิสภามิได้เว้นแต่

(๑) มีกรณีที่รัฐสภาต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๑๗๗

(๒) มีกรณีที่วุฒิสภาต้องประชุมเพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้วุฒิสภาคำเนินการประชุมได้ โดยให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญและให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีตาม (๑) ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภา แต่การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๗ ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา”

๒) การทำหน้าที่ร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในฐานะรัฐสภา ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๖ ที่บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๕๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ตามมาตรา ๑๗

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตาม
มาตรา ๑๙

(๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบ
ราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๐

(๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตาม
มาตรา ๒๑

(๕) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๑

(๖) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๒

(๗) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๒

(๘) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่าง
พระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๑๔๖

(๙) การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๗

(๑๐) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๑๖๕

(๑๑) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๗

(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๖๒

(๑๓) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๗๗

(๑๔) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตาม
มาตรา ๑๗๘

(๑๕) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖

(๑๖) กรณีอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ”

๓) การให้ความคิดเห็นในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ ที่บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๑๙ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใด มีลักษณะร้ายแรง

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

๒. หน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา

นอกจากหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาแล้ว สมาชิกวุฒิสภายังมีหน้าที่และอำนาจในกรณีอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๒.๑ ตามมาตรา ๘๒ ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๑๐ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามเหตุที่กำหนดหรือไม่ โดยให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

๒.๒ ตามมาตรา ๑๒๓ ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้ โดยให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้นำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

๒.๓ ตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

๒.๔ ตามมาตรา ๑๗๓ ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ การออกพระราชกำหนดไม่ใช้กรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ โดยให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย และให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๕ ตามมาตรา ๒๓๖ ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๔ (๑)^๑ โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่าเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้สอบสวนหาข้อเท็จจริง

^๑รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๔ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ฯลฯ

ฯลฯ”

๓. วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล

สำหรับวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลนั้น นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับวุฒิสภาตามบทบัญญัติหลักแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้เพิ่มหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะ ดังนี้

๓.๑ การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ (มาตรา ๒๗๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ บัญญัติให้วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลมีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในกรณีนี้ คณะรัฐมนตรีต้องแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุก ๓ เดือน ด้วย

๓.๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ (มาตรา ๒๗๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ บัญญัติว่าร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ พร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น

๓.๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) หรือ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา ๒๗๑)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๑ บัญญัติให้ในวาระเริ่มแรกภายในอายุของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล (๕ ปี) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) หรือ (๓) ให้กระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเกี่ยวกับ

๓.๓.๑ การแก้ไขเพิ่มเติมโทษหรือองค์ประกอบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ เฉพาะเมื่อการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดหรือไม่ต้องรับโทษ

๓.๓.๒ เป็นร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่ามีผลกระทบต่อการดำเนินการขบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง

๓.๔ การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี (มาตรา ๒๗๒)

ตามบทเฉพาะกาล ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้กระทำใน “ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา” ซึ่งประกอบด้วย “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” และ “สมาชิกวุฒิสภา” มติของรัฐสภาที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

กล่าวโดยสรุป หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาดังกล่าวมาข้างต้น เป็นไปเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน การทำหน้าที่ของวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภาต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยเฉพาะมาตรา ๑๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

บทสวดมนต์
และคำถวายทานต่าง ๆ

อานิสงส์ ของการไหว้พระสวดมนต์

๑. การสวดมนต์ทุกวันเป็นมงคลแก่ตนเอง และครอบครัว
๒. เป็นการบำเพ็ญภาวนาอย่างหนึ่ง
๓. ทำให้จิตบังเกิดกุศลได้ง่าย
๔. ทำให้ใจสงบสุข
๕. เพื่อเตรียมตัวก่อนปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
๖. สวดมนต์เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา
๗. เป็นบุญที่ได้กล่าวคำศักดิ์สิทธิ์ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้
๘. เพื่อป้องกันภัยพิบัติ
๙. เพื่อความสำเร็จในสมบัติทั้งปวง
๑๐. เพื่อให้ทุกข์ต่าง ๆ หหมดไป
๑๑. เป็นการขจัดภัยต่าง ๆ
๑๒. เพื่อบรรเทาความเจ็บป่วยต่าง ๆ

การสวดมนต์ที่ถูกต้องนั้น ต้องสวดให้ได้ใจความ ไม่สวดเร็วเกินไป หรือสวดช้าเกินไป เสียงดังพอประมาณ เพื่อให้เทพดาทั้งหลายเป็นพยานว่าท่านได้สวดมนต์ถวายเป็นพุทธบูชา

คำไหว้พระ

จุดธูป ๓ ดอก

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ข้าพเจ้า (ชื่อผู้สวด) ขออาราธนาเอาดวงธรรมอันประเสริฐซึ่งเกิดจาก
หัวอกพระพุทธเจ้า ขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าจงประทานพรให้แก่ข้าพเจ้า
(ชื่อผู้สวด), (ชื่อสามี/ภรรยา), (ชื่อบิดา), (ชื่อมารดา), (ชื่อบุตร-ธิดา)

คำไหว้เทพ

จุดธูป ๙ ดอก

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ขอให้เทพทั้ง ๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดิน ที่รู้พระนามก็ดี ไม่รู้พระนามก็ดี
ขอให้มาปกป้องรักษา มาประทานพรให้แก่ข้าพเจ้า (ชื่อผู้สวด) และครอบครัว
ให้ทำมาค้าขึ้น ให้มีเงินมีทอง ให้ได้แก้วสารพัดนึก นึกคิดสิ่งใดก็ขอให้
สมความนึกคิด ปรรณาสีงใดก็ขอให้สมความมุ่งมาดปรารณา ขอให้
มีอายุมั่นขวัญเย็น เจริญพรในพระพุทธศาสนาด้วยเทอญ

ชุมนุมเทวดา

สระรัชชัง สะเสนัง สะพันรุง นะรินทัง ประริตตา นุภาโว สะทา
รักขะตุติ ณะริตวานะ เมตตัง สะเมตตา ภาทันทา อะวิกขิตตะจิตตา
ประริตตัง ภาณันตุ

สัคเค กามะ จะ รูเป คิริสิขะระตะเถ ัจฉะลิเก วิมานะ
ทีเป รัฎฐะ จะ คามะ ตะรุวะนะคะหะเน เคหะ วัตถุมหิ เขตเต
ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละละละวิสะเม ยักขะคันธัพพะนาคา
ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนิวะระวะจะนัง สาธะโว เม สุนันตุ
อัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันทา
อัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันทา
อัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันทา

คำอธิษฐาน อัญเชิญเทวดาและขอพรพระ

ข้าแต่พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า ข้าพเจ้าขอน้อมอัญเชิญ เทพยดาเจ้าทั้งหลายโปรดได้เสด็จมาฟังการสวดมนต์ของข้าพเจ้า ขอให้มา อนุโมทนาและประสิทธิ์ประสาทพรให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเทอญ

ข้าพเจ้าขอขมากรรม หากกรรมใดที่ข้าพเจ้าได้กระทำแล้วผิดพลาดประการใด ด้วยกาย วาจา และด้วยใจก็ดี ทั้งที่ข้าพเจ้าระลึกได้ก็ดี ระลึกไม่ได้ก็ดี ทั้งที่ ข้าพเจ้ารู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ดี และรู้เท่าถึงการณ์ก็ดี ขอทุก ๆ พระองค์จงโปรด เมตตาอโหสิกรรมให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเทอญ

ข้าพเจ้าขอถวายพระพร ขอทุก ๆ พระองค์จงทรงเกษมสำราญ จงทรง พระชนมายุยืนนาน จงทรงพระญาณบารมีสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ

ขอพระองค์ท่านทั้งหลาย จงประทานพรให้ข้าพเจ้า พ้นจากสรรพทุกข์ สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร จงพ้นไปจากตัว ของข้าพเจ้า และขอให้ข้าพเจ้าได้ตาทิพย์ หูทิพย์ และเจตปริยญาณ พร้อมทั้ง เกิดดวงตาเห็นธรรมได้สำเร็จมรรคผล นิพพานเทอญ

สาธุ สาธุ สาธุ กราบ ๓ ครั้ง

วิธีสวด

ให้เริ่มสวดตั้งแต่บทบูชาพระรัตนตรัย (หน้า ๖๔ - ๖๘) เพียง ๑ จบ จากนั้นให้สวดบทอธิปิ โส เท่าอายุบวกด้วย ๑ จบ (หน้า ๖๒) เสร็จแล้ว ให้แผ่เมตตาแก่ตนเอง อธิษฐานอโหสิกรรม แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์จบแล้ว ให้แผ่ส่วนกุศล เสร็จแล้วจะสวดพระคาถาชินบัญชร และคาถาอื่น ๆ หรือไม่สวดก็ได้ ถ้าสวดได้ก็ยิ่งดี แล้วจึงอธิษฐานตามสิ่งที่ปรารถนา

บูชาพระรัตนตรัย

อิมิณา สักกาเรนะ พุทฺธัง อะภิปุชฺชยามิ
 อิมิณา สักกาเรนะ ธรรมัง อะภิปุชฺชยามิ
 อิมิณา สักกาเรนะ สังฆัง อะภิปุชฺชยามิ

กราบพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ ภาคะวา พุทฺธัง ภาคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)
 สวากขาโต ภาคะวะตา ธรรมโม ธรรมัง นะมัสสามิ (กราบ)
 สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ (กราบ)

ขอขมาพระรัตนตรัย

วันทามิ พุทฺธัง สัพพัง เม โทสัง ขมะเถ เม ภันเต
 วันทามิ ธรรมัง สัพพัง เม โทสัง ขมะเถ เม ภันเต
 วันทามิ สังฆัง สัพพัง เม โทสัง ขมะเถ เม ภันเต

นมัสการพระพุทธเจ้า

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

ไตรสรณคมน์

	พุทฺธัง	สระระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สระระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	พุทฺธัง	สระระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สระระณัง	คัจฉามิ
ตติยัมปิ	พุทฺธัง	สระระณัง	คัจฉามิ
ตติยัมปิ	ธัมมัง	สระระณัง	คัจฉามิ
ตติยัมปิ	สังฆัง	สระระณัง	คัจฉามิ

สมาทานศีล ๕

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๒. อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๓. กาเมสุ มิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ
๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ถวายพรพระ (อิติปิ โสฯ)

(พุทธคุณ)

อิติปิ โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน
 สุขะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุส
 สานัง พุทโธ ภาคะวาติ

(พระธรรมคุณ)

สวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก
 โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ (ออกเสียงว่า วิญญูฮีติ)

(พระสังฆคุณ)

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สวาระกะสังโฆ อชุปะฏิปันโน ภาคะวะโต
 สวาระกะสังโฆ ญาณะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สวาระกะสังโฆ สามิจิปะฏิ
 ปันโน ภาคะวะโต สวาระกะสังโฆ ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ
 ปุริสะปุคคะลา เอสะ ภาคะวะโต สวาระกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย
 ทักขิณเณยโย* อัญชะลีกระระณียะ อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

* ออกเสียงว่า อาหุโนโย ปาหุโนโย ทักขิโนโย

พุทธชัยมงคลคาถา (พาหุงฯ)

คาถาแห่งชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์ มงคลคาถาที่ใช้สวดเพื่อป้องกันภัยและเอาชนะอุปัทวันตราย

๑. พาหุง สะหัสสมะภินิมิตตสาธุธันตัง ศรีเมฆะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะะตุ ๒๒๐ ชะยะมังคะลานิ

๒. มาราทิเรกะมะภิชฺชิตะสัพพะรัตติง โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะมะถัทธะยักขัง ชันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะะตุ ๒๒๐ ชะยะมังคะลานิ

๓. นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภุตัง ทาวักคิจักกะมะสะนีวะสุทธารุณันตัง เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะะตุ ๒๒๐ ชะยะมังคะลานิ

๔. อุกชิตตะขัคคะมะติหัตถะสุทธารุณันตัง ธาวันติโยชะนะปะลังคฺคฺสิมาละวันตัง อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะะตุ ๒๒๐ ชะยะมังคะลานิ

๕. กัตวานะ กัมมชฺชะวะรัง อิวะ คัพภินียา จิญฺจาเย ทุณฺณชะวะจะนัง ชะนะกายะมัสสเณ สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา ภาวะะตุ ๒๒๐ ชะยะมังคะลานิ

๖. สัจจัง วิหายะ มะตีสัจจะกะวาทะเกตุัง วาทาภิโรปีตะมะนัง
อะตออันธะภูตัง ปัญญาปะทีปะชะลิตโต ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา
ภะวะตุ ๒๓^๑ ชะยะมังคะลานิ

๗. นันโทปะนันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทิง ปุตเตนะ เภระภุชะ
เคนะ ทะมาปะยันโต อิทฐุปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา
ภะวะตุ ๒๓^๑ ชะยะมังคะลานิ

๘. ทุคคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง พรัหมัง^๒ วิสุทติ
ชุติมิทธิพะกาภิธานัง ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท ตันเต
ชะสา ภะวะตุ ๒๓^๑ ชะยะมังคะลานิ

เอตานิ พุทธะชะยะมังคะละอัฐฐะคาถา โย วาจะโน ทินะทีเน
สสะระเต มะตันที หิตวานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ โมกขัง สุขัง
อะริคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ

๑. ถ้าสวดให้ตัวเอง ให้เปลี่ยนจากคำว่า เต เป็น เม

๒. อ่านว่า พรัหมัง

ชัยปริตร (มหากาฯ)

มะหาการุณีโก นาโถ
 ปุเรตวา ปาระมี สัพพา
 เอเตนนะ สัจจะวัชเชนะ
 ชะยันโต โภธिया มุเล
 เอวัง ตวัง วิชะโย โหหิ
 อะปะราชิตะปัลลังเก
 อะภิสะเก สัพพะพุทธานัง
 สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
 สุขะโณ สุขุหุตโต จะ
 ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
 ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
 ปะทักขิณานิ กัตวานะ
 ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
 สัพพะพุทธานุภาเวนะ
 ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
 สัพพะธัมมานุภาเวนะ
 ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
 สัพพะสังฆานุภาเวนะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง
 ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
 โหตุ ๒๒^๑ ชะยะมังคะลังฯ
 สักยานัง นันทิวฑฑะโน
 ชะยัสสุ^๓ ชะยะมังคะเล
 สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
 อัคคัปปัตโต ปะโมหะติฯ
 สุปะภาตัง สุหุณฺฐิตัง
 สุขิณฺฐัง พรัหมะจาริสู^๔
 วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
 ปะณิธี ๒๒^๑ ปะทักขิณา
 ละภันตัตถะเอ ปะทักขิณะฯ
 รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ภาวะันตุ ๒๒^๑ฯ
 รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ภาวะันตุ ๒๒^๑ฯ
 รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ภาวะันตุ ๒๒^๑ฯ

๑. ถ้าสวดให้ตัวเอง ให้เปลี่ยนจากคำว่า เต เป็น เม
๒. อ่านว่า **พรั้มมัง**
๓. ถ้าสวดให้ตัวเอง ให้เปลี่ยนจากคำว่า ตวัง วิชะโย โหหิ ชะยัสสุ เป็น อะหัง วิชะโย โหมิ ชะยามิ
๔. อ่านว่า **พรั้มมะจาริสู**

อิติปิ โส เท้าอายุบวกด้วย ๑ จบ

อิติปิ โส ภาวะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน
สุคะโต โลกะวิฑู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระะถิ สัตถา เทวะมะนุส
सानัง พุทโธ ภาวะคะวาติ

ให้สวดเกินอายุ ๑ จบ เช่น อายุ ๓๙ ต้องสวด ๔๐ จบ

การสวดอิติปิ โส เท้าอายุบวก ๑ จบ เปรียบเสมือนค้าขาย
มีอายุเป็นต้นทุน ถ้าสวดเท้าอายุเท่ากับเสมอทุน ส่วนที่สวดเกิน
อายุคือกำไร ถ้ายิ่งสวด ๑๐๘ จบได้ยิ่งดีทำอะไรรักก็เจริญรุ่งเรือง

แผ่เมตตา แก่ตนเอง

อะหัง สุขิโต* (ตา) โหมิ

ขอให้ข้าพเจ้ามีความสุข

นิททุกโข* (ขา) โหมิ

ปราศจากความทุกข์

อะเวโร* (รา) โหมิ

ปราศจากเวร

อัปยาปัชฌณ* (ณา) โหมิ

ปราศจากอุปสรรค อันตรายทั้งปวง

อะนีโฆ* (ฆา) โหมิ

ปราศจากความทุกข์กายทุกข์ใจ

สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ

มีความสุขกายสุขใจ รักษาตน

ให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

* สตรีสวดคำในวงเล็บแทนคำที่ขีดเส้นใต้

อธิษฐานอโหสิกรรม

ข้าพเจ้าขออโหสิกรรม กรรมใดที่ข้าพเจ้าทำแก่ผู้ใดไว้ในชาติใด ๆ ก็ตาม ขอให้เจ้ากรรมนายเวร จงอโหสิกรรมให้แก่ข้าพเจ้า อย่าได้จองเวรจองกรรมกันต่อไปเลย

แม้แต่กรรมที่ใคร ๆ ทำแก่ข้าพเจ้าไว้ก็ตาม ข้าพเจ้าขออโหสิกรรมให้ทั้งสิ้น ยกถวายพระพุทธเจ้าเป็นอภัยทาน เพื่อจะได้ไม่มีเวรกรรมกันต่อไป

ด้วยอานิสงส์แห่งอภัยทานนี้ ขอให้ข้าพเจ้า ครอบครัวยของข้าพเจ้า บุตรหลาน ตลอดจนวงศาคณาญาติ และผู้มีอุปการคุณแก่ข้าพเจ้า จงมีความสุข ความเจริญ ประสบแต่สิ่งที่ดีและสิ่งที่ชอบด้วยเทอญ

แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์

สัตว์	สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น
อหังการ โหนตุ	จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย
อัพพะยาปัชฌา โหนตุ	จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย
อะนีฆา โหนตุ	จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย
สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ	จงมีความสุขกาย สุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

แผ่นส่วนกุศล

อิทัง เม มาตาปิตูนัง โหตุ สุขิตา โหนตุ มาตาปิตะโร

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่มารดาบิดาของข้าพเจ้า ขอให้มารดาบิดาของข้าพเจ้า จงมีความสุข

อิทัง เม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า จงมีความสุข

อิทัง เม ครูปัจฌมาจาจะรียานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ครูปัจฌมาจาจะรียา

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของข้าพเจ้า ขอให้ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของข้าพเจ้า จงมีความสุข

อิทัง สัพพะเทวะตานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ เทวา

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่เทวดาทั้งหลายทั้งปวง ขอให้เทวดาทั้งหลายทั้งปวง จงมีความสุข

อิทัง สัพพะเปตานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ เปตา

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่เปรตทั้งหลายทั้งปวง ขอให้เปรตทั้งหลายทั้งปวง จงมีความสุข

อิทัง สัพพะเวรีนัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ เเวรี

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายทั้งปวง ขอให้เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายทั้งปวง จงมีความสุข

อิทัง สัพพะสัตตตานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ สัตตา

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ขอให้สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงมีความสุขทั่วหน้ากันเทอญ

กรวดน้ำให้เจ้ากรรมนายเวร

ข้าพเจ้าขออุทิศบุญกุศลจากการเจริญภาวนานี้ให้แก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายของข้าพเจ้า ที่ข้าพเจ้าได้เคยล่วงเกินท่านไว้ ตั้งแต่อดีตชาติจนถึงปัจจุบันชาติ ท่านจะอยู่ภพใดหรือภูมิใดก็ตาม ขอให้ท่านได้รับผลบุญนี้แล้วโปรดอโหสิกรรม และอนุโมทนาบุญแก่ข้าพเจ้าด้วยอำนาจบุญนี้ด้วยเทอญ

พระคาถาชินบัญชร เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

ก่อนที่เจริญภาวนาให้ตั้งใจให้เป็นสมาธิ แล้วระลึกถึงเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แล้วตั้งนะโม ๓ จบ

ส่วนบทนำข้างล่างนี้ ตามฉบับเดิมนั้นไม่มี ไม่ทราบว่าผู้ใดต่อเติมเข้าไป บทนี้เป็นบทให้พรแก่ผู้อื่นของเจ้าประคุณสมเด็จพระโต ท่านใช้เวลาให้พรแก่พวกญาติโยมที่ไปหาท่าน ผู้ใดจะสวดด้วยหรือไม่ก็ไม่เป็นไรแล้วแต่ความศรัทธา

ปุตตะกาโม ละเภ ปุตตัง	ธนะกาโม ละเภ ธะนัง
อตถิกาเยกายะญายะ	เทวานัง ปิยะตัง สุตตะวา
อิติปิโส ณะคะวา ยะมะราชาโน	ท้าวเวสสุวรรณโณ
มรณังสุขัง อะระหังสุคะโต	นะโมพุทธายะ
๑. ชะยาสะนากะตา พุทธา	เซตะวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง	เย ปิวิงสุ ณะราสะภา

๒. ตัณห์กังราทะโย พุทธา อัญฐะวีสะติ นายะกา
 สัพเพ ปะติภุจฺฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุณิสสะรา
๓. สีเส ปะติภุจฺฐิตะ มัยหัง พุทธโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน
 สังโฆ ปะติภุจฺฐิตะ มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร
๔. หะทะเย เม อะนุรุทฺโธ สารีปุตฺโต จะ ทักขิณเ
 โภณทัตฺถุโย ปิภุจฺฐิภาคฺสมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก
๕. ทักขิณเ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุลา
 กัสสะโป จะ มะหানাโม อุกาสุง วามะโสตะเก
๖. เกสะโต ปิภุจฺฐิภาคฺสมิง สุริโย วะ ปะกังกะโร
 นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิตะ มุณี ปุงคะโว
๗. กุมาระกัสสะโป เถโร มะหะสี จิตตะวาทะโก
 โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติภุจฺฐาสี คุณากะโร
๘. ปุณฺโณ อังคฺลิมาโล จะ อุกาสิ นันทะสีวะลี
 เถรา ปัญจะ อิเม ซาตา นะลาภฺเว ติละกา มะมะ
๙. เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
 เอตาสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชินะระสา
 ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังคะสุ สันนุจฺฐิตา
๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิณเ เมตตะสุตตะกัง
 ณะชคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคฺลิมาละกัง

๑๑. ชั้นธะโมระประริตตัญจะ อากานาฎิยะสุดตะกัง
 อากาเส ฉะทะนัง อาสี เสสา ปาการะสัณฐิตา
๑๒. ชินาณา วัระระสังยุตตา สัตตูปปาการะลังกะตา
 วาตะปิตตาทิสัญญาตา พาหิรัชฌัตตูปัทวะวา
๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะ เตชะสา
 วัระสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุททะปัญชะเร
๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะหีตะเล*
 สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา
๑๕. อิจเจวะมันโต สุกุตโต สุรักโข
 ชินานุภาเวนะ ชิตูปัทวะโว
 ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ
 สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย
 สัทธัมมานุภาวะ ปาลีโต จะรามิ ชินะปัญชะเรติ ฯ
- (ชินะปัญชะระคาถา นิฎฐิตา)

ฉบับถูกต้องตรวจตามไวยากรณ์โดย พระธรรมธีรราชมหามุนี (เที่ยง อุดฺดคมโม ป.ธ.๙)
 วัดระฆังโฆสิตาราม

หมายเหตุ ๑. อาสูง เป็นพหูพจน์ อานันทะราหุลา จึงต้องเป็นพหูพจน์ตาม ส่วนมาก
 พิมพ์เป็น อาสูง อานันทะราหุโล ซึ่งผิดไวยากรณ์

หมายเหตุ ๒. เอตาสีติ เท่ากับ เอเต บวก อะสีติ เป็นโลปสรรสนธิ คือ ลบ เอ ที่ เตะ ออก
 คงเป็น เอตะ แล้วนำไปเชื่อมกับ อะสีติ รัสสะสระ ๒ ตัวรวมกัน ต้องที่ฆะ คือ ทำให้มีเสียงยาว
 จึงเป็น เอตาสีติ ดังกล่าว แปลว่า “พระมหาเถระ ๘๐ เหล่านั้น”

หมายเหตุ ๓. ชินะ บวก อาณา เท่ากับ ชินาณา และ อาณา แปลว่า “อำนาจ” ส่วนมาก
 พิมพ์เกินเป็นชินานานา ซึ่งไม่รู้แปลว่าอย่างไร

* อ่าน มะหีตะเล

คำแปลพระคาถาชินบัญชร

๑. พระพุทธเจ้าและพระนราสมาทั้งหลายผู้ประทับนั่งแล้วบนชัยบัลลังก์ ทรงพิชิตพระยามาราธราชผู้พริ้งพริ้วพร้อมด้วยเสนาราชพาหนะแล้ว เสวยอมตรส คือ อริยสังฆธรรมทั้งสี่ประการ เป็นผู้นำสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์
๒. มี ๒๘ พระองค์ คือ พระผู้ทรงพระนามว่า ตัณหังกรเป็นอาทิ พระพุทธเจ้าผู้จอมมุนีทั้งหมดนั้น
๓. ข้าพระพุทธเจ้าขออัญเชิญมาประดิษฐานเหนือเศียรเกล้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่บนศิรัษะ พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสอง พระสงฆ์ผู้เป็นอากรบ่อเกิดแห่งสรรพคุณอยู่ที่อก
๔. พระอนุรุธะอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา พระโมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่เบื้องหลัง
๕. พระอานนท์กับพระราหุลอยู่หุหุขวา พระกัสสปะกับพระมหานามะอยู่ที่หุหุซ้าย
๖. มุนีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์ด้วยสิริ ดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ที่ทุกเส้นขน ตลอดร่างทั้งข้างหน้าและข้างหลัง
๗. พระเถระกุมารกัสสปะผู้แสวงบุญทรงคุณอันวิเศษ มีวาตะอันวิจิตรไพเราะอยู่ปากเป็นประจำ
๘. พระปุณณะ พระอังคุลิมาล พระอุบาลี พระนันทะ และพระสีวลี พระเถระทั้ง ๕ นี้ จงปรากฏเกิดเป็นกระแจะจุมเจิมที่หน้าผาก

๙. ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้มีชัยและเป็นพระโอรสเป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้าผู้ทรงชัย แต่ละองค์ล้วนรุ่งเรืองไพโรจน์ด้วยเดชแห่งศีลให้ดำรงอยู่ทั่วอวยะน้อยใหญ่
๑๐. พระรัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า พระเมตตาสสูตรอยู่เบื้องขวา พระอังคลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย พระธัชคคะสูตรอยู่เบื้องหลัง
๑๑. พระขันธปริตร พระโมรปริตรและพระอาฏานาฏิยสูตร เป็นเครื่องกางกั้นดุจหลังคาอยู่บนนภากาศ
๑๒. อนึ่งพระชินเจ้าทั้งหลายนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิดมีศิวาทีคุณอันมั่นคง คือ สัตตะปราการเป็นอาภรณ์มาตั้งล้อมเป็นกำแพงคุ้มครองเจ็ดชั้น
๑๓. ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินเจ้าไม่ว่าจะทำกิจการใด ๆ เมื่อข้าพระพุทธเจ้าเข้าอาศัยอยู่ในพระบัญชาชรววดวงกรงล้อม แห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอโรคอุปัทวะทุกข์ทั้งภายนอกและภายใน อันเกิดแต่โรคร้าย คือ โรคลมและโรคดีเป็นต้น เป็นสมุฏฐานจงกำจัดให้พินาศไปอย่าได้เหลือ
๑๔. ขอพระมหาบุรุษผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวงนั้นจงอภิบาลข้าพระพุทธเจ้าผู้อยู่ในภาคพื้นท่ามกลางพระชินบัญชาชรววดวงกรงล้อม ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการคุ้มครองปกปักรักษาภายในเป็นอันดีฉะนี้แล
๑๕. ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการอภิบาลด้วยคุณานุภาพแห่งสัทธรรม จึงชนะเสียได้ซึ่งอุปัทวันตรายใด ๆ ด้วยอานุภาพแห่งพระชินะพุทธเจ้าชนะข้าศึกศัตรูด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม ชนะอันตรายทั้งปวงด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ ขอข้าพระพุทธเจ้าจงได้ปฏิบัติและรักษาดำเนินไปโดยสวัสดิเป็นนิจันรันดรเทอญ ฯ

คาถาบูชาพระแก้วมรกต

พุทธร มะหามะณีระตะนะ ปะฏิมากระรัง ปุเชมิ
 ทุติยัมปิ พุทธรมะหามะณีระตะนะ ปะฏิมากระรัง ปุเชมิ
 ตะติยัมปิ พุทธรมะหามะณีระตะนะ ปะฏิมากระรัง ปุเชมิ
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ มะหาเตโช เจวะ มะหาปัญญาญ
 จะ มะหาโกโค จะ มะหายะโส จะ ภาวันตุ เม
 นิพพานัสสะ ปัจจะโย โหตุ
 (สวด ๓ จบ)

คาถาบูชาพระสยามเทวาธิราช

สยามะเทวาธิราชา	เทวาติเทวา มะหิทธิกา
เทยยะรัฎฐัง อนุรักขันตุ	อาโรคะเยนะ สุขะนะ จะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา
สยามะเทวานุภาวณะ	สยามะเทวะเตชะสา
ทุกขะโรคะภะยา เวรา	โสกา สัตตุ จุปัททะวา
อะเนกา อันตะรายาปิ	วินัสสันตุ อะเสสะโต
ชะยะสิทธิ ณะนัง ลาภัง	โสตถิภาคะยัง สุขัง พะลัง
สิริ อายุ จะ วัฒนโณ จะ	โมคัง วุฑฒิ จะ ยะสะวา
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ	ชีวะสิทธิ ภาวันตุ เม

โพชฌังคปริตร

บทสวดมนต์โพชฌังคปริตร ถือเป็นพุทธมนต์ที่ช่วยให้คนป่วยที่ได้สวด
ได้รับฟังธรรมบทนี้แล้วสามารถหายจากโรคภัยไข้เจ็บได้

โพชฌังโค สะติสังขาโต อัมมานัง วิจะโย ตะธา
วิริยัมปีติปัสสัทธิ โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร
สะมาธูปะกขะโพชฌังคา สัตเตเต สัพพะทัสสินา
มุณีนา สัมมะทักขาตา ภาวิตา พะหุสีกะตา
สังวัตตันติ อะภิญญาเยะ นิพพานายะ จะ โพธิยา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง
คิลาเน ทุกขิเต ทิสวา โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ
เต จะ ตัง อะภินันทิตวา โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา

เอกะทา อัมมะราชาปี เกลัญญะนาภิปิโธ
จุนทัตถะเรนนะ ตัญญะวะ ภาณุปะตวานะ สาทะรัง
สัมโมทิตวา จะ อาพาธา ตัมहा วุฏฐาสสิ ฐานะโส
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

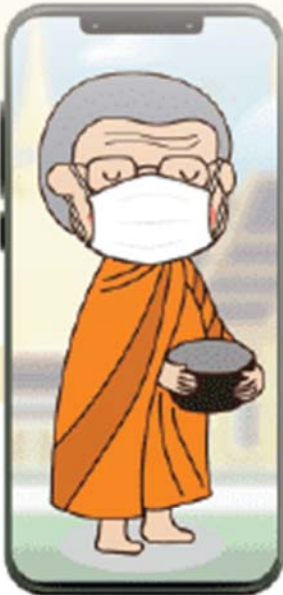
ปะหีนา เต จะ อาพาธา ตินณันนัมปิ มะเหลสีนัง
มัคคาหะตะกิเลสา วะ ปัตตานุปัตตติอัมมะตัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา

คำถวายทานต่าง ๆ

(ตั้ง นะโม ก่อน ๓ ครั้ง)

๑. คำอธิษฐานเวลาทำบุญ
๒. คำถวายรูป เทียน ดอกไม้
๓. คำถวายเงินทำบุญ
๔. คำอธิษฐานเมื่อจบของต่าง ๆ ถวายพระ
๕. คำถวายข้าวพระพุทธรูป
๖. คำลาข้าวพระพุทธรูป
๗. คำถวายข้าวใส่บาตร
๘. คำถวายของใส่บาตร
๙. คำถวายผ้าป่า
๑๐. คำถวายสังฆทาน
๑๑. คำกรวดน้ำ
๑๒. คำอาราธนาศีล ๕
๑๓. คำอาราธนาศีลอุโบสถ
๑๔. คำอาราธนาพระปริตร
๑๕. คำอาราธนาธรรม
๑๖. คำถวายเครื่องสังเวทพระภูมิ
๑๗. คำหลังน้ำถวายพระภูมิ
๑๘. คำอธิษฐานปล่อยสัตว์
๑๙. คำอ้อลาของถวาย

๑. คำอธิษฐานเวลาทำบุญ

สุทินนัง วัตตะ เม ทานัง อาสะวัคชะยวาระหัง โหตุ

ขอทานที่ข้าพเจ้าถวายดีแล้วนี้ จงเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าหมดความเศร้าหมองใจเถิด

๒. คำถวาย รูป เทียน ดอกไม้

อิมานิ มะยัง ภันเต รูปะทีปะบุปผะวะราณี ระตะนัตตะยัสเสวะ
อภิปุชะยามะอัมหากัง ระตะนัตตะยัสสะ หิตะสุขาเวหา โหตุ
อาสะวัคชะยัปปัตติยา

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาด้วยรูปเทียนและมีเทียนจํานำพรรษา เป็นต้น
และดอกไม้ทั้งหลายอันประเสริฐนี้แก่ พระรัตนตรัย ก็กิริยาที่บูชาพระรัตนตรัยนี้
จงเป็นผลนำมาซึ่งประโยชน์ และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนาน
และเพื่อให้ถึงซึ่งพระนิพพาน อันเป็นที่สิ้นไปแห่งอาสวกิเลสเทอญ

๓. คำถวายเงินทำบุญ (ตั้ง นะโม ๓ จบ)

สุทินนัง วัตตะ เม ทานัง อาสะวัคชะยวาระหัง นิพพานะปัจจะโย โหตุ ฯ
ขอทานของข้าพเจ้า อันให้ดีแล้วหนอ จงนำมาซึ่งความสิ้นไปแห่งอาสวกิเลส
จงเป็นปัจจัยแก่พระนิพพานฯ

๔. คำอธิษฐานเมื่อจบของต่าง ๆ ถวายพระ

สุทินนัง วัตตะ เม ทานัง อาสะวัคชะยวาระหัง โหตุ ฯ

ทานของเราให้ดีแล้วหนอ ขอจงเป็นเครื่องนำมาซึ่งความสิ้นไปแห่งอาสวกิเลส

๕. คำถวายข้าวพระพุทธร

อิมัง สุปะพยัญชนะสัมปันนัง สาลีนัง โภชนะนัง อุทะกัง ะรัง
พุทธัสสะ ปุเชมิ ฯ

ข้าพเจ้าขอบูชาด้วยโภชนะข้าวสาลี พร้อมด้วยแกงกับและน้ำอันประเสริฐนี้
แต่พระพุทธรเจ้า

๖. คำลาข้าวพระพุทธร

เสสัง มังคะลัง ยาจามิ ฯ

ข้าพเจ้าขอคืนเศษอันเป็นมงคลนี้ ข้าพเจ้าขอภักดิ์ที่เหลือที่เป็นมงคลด้วยเถิด

๗. คำถวายข้าวใส่บาตร (ยกขันข้าวขึ้นจบ ตั้งนะโม ๓ จบ)

อะหัง ภันเต โภชนะนัง สาลีนัง ปะริสุทัง พุทธะ สาวะกะสังฆัง
ปิณฑะปาตัง โส โหตุ ฯ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าวสาลีอันบริสุทธิ์นั้น จงสำเร็จแก่พระสงฆ์สาวก
ของพระพุทธรเจ้านั้นเถิด ฯ

๘. คำถวายของใส่บาตร

อิทัง ทานัง สีละวันตานัง ภิกขุณัง นิยาเทมิ สุทินนัง ะตะ เม
ทานัง อาสะวัคชะยาวะหัง นิพานะปัจจะโย โหตุ

ข้าพเจ้าขอน้อมถวายทานอันนี้ แต่พระสงฆ์ผู้มีศีลทั้งหลาย ทานที่ข้าพเจ้า
ถวายดีแล้วนี้ จงเป็นปัจจัยให้ถึงพระนิพพานด้วยเทอญ

๙. คำถวายผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภันเต ปังสุกุลละจีวะราณี สะปะริวารานี ภิกขุสังฆ์สสะ
โธโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ปังสุกุลละจีวะราณี
สะปะริวารานี ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าบังสุกุลจีวร
กับทั้งบริวารเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับผ้าบังสุกุล
จีวรกับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ

๑๐. คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานี ภิกขุสังฆ์สสะ
โธโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปะริ
วารานี ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายซึ่งภัตตาหารกับ
ของที่เป็นบริวารทั้งหลายเหล่านี้แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ
ซึ่งภัตตาหารกับของที่เป็นบริวารทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ

๑๑. คำกรวดน้ำ

อิทัง เม ญาตีนัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย
 ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า ขอให้
 ญาติทั้งหลายจงมีความสุขกายสุขใจเถิด

๑๒. คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระระณ
 นะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระระณ
 นะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระระณ
 นะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอศีล ๕ ข้อ พร้อมทั้ง
 สรณะ ๓ เพื่อประโยชน์แก่การจะรักษาต่าง ๆ กัน

๑๓. คำอาราธนาศีลอุโบสถ

มะยัง ภันเต ทิสระระณณะ สะหะ อัญฺจันคคะสมันนาคะตัง
พุทฺธะปัญฺณุตตัง อุโปสะถัง ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต ทิสระระณณะ สะหะ อัญฺจันคคะสมันนา
คะตัง พุทฺธะปัญฺณุตตัง อุโปสะถัง ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต ทิสระระณณะ สะหะ อัญฺจันคคะสมันนา
คะตัง พุทฺธะปัญฺณุตตัง อุโปสะถัง ยาจามะ

หมายเหตุ : ถ้าคนเดียวให้เปลี่ยน มะยัง เป็น อะหัง และ ยาจามะ
เป็น ยาจามิ

๑๔. คำอาราธนาพระปริตร

วิปตฺติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปตฺตีสิทฺธิยา สัพพะทุกฺขะ วินาสายะ
ปะริตตัง พุรุถะ มังคะลัง

วิปตฺติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปตฺตีสิทฺธิยา สัพพะภะยะ วินาสายะ
ปะริตตัง พุรุถะ มังคะลัง

วิปตฺติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปตฺตีสิทฺธิยา สัพพะโรคะ วินาสายะ
ปะริตตัง พุรุถะ มังคะลัง

ขอพระสงฆ์ทั้งหลาย จงสวดพระปริตร อันเป็นมงคล เพื่อป้องกัน
ความวิบัติ เพื่อความสำเร็จในสมบัติทั้งปวง และเพื่อให้ทุกข์ทั้งปวงพินาศไป
เพื่อให้ภัยทั้งปวงพินาศไป เพื่อให้โรคทั้งปวงพินาศไป

๑๕. คำอาราธนาธรรม

พริ้งมา จะ โลกาธิปะตี สะหัมปะติ
กัตถัญชะลี อ้นธิวะรัง อะยาจะณะ
สันตีระ สัตตาปปะระชั๊กชะชาติกา
เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัปปิมัง ปะชังฯ

๑๖. คำถวายเครื่องสังเวद्यพระภูมิ

ภูมัมสังมิง ทิสภาเค สันตีเทวา มะหิทธิกา เตปิอัมเห อะนุรักขันตุ
อะโรคะเยนะ สุขะนะ จะ สุปะพยัญชนะนะสัมปันนัง สาลีนัง โภชะนัง
อุทะกัง วรัญจะ ปะริภุญขันตุ เทวะตา ชะยะมังคะลานุภาเวนะ
สัพพะโสทธิ ภาวันตุ เม

๑๗. คำหลั่งน้ำถวายพระภูมิ

อะยัง ภูมิปะเทโส วิสุคามา สุชี โหตุ ขอภูมิประเทศ ส่วนแห่งบ้านนี้
จงมีความสุข ฯ

๑๘. คำอธิษฐานปล่อยสัตว์

ข้าพเจ้าชื่อ..... สกุล..... เกิดวันที่.....
 เดือน..... พ.ศ. อายุ.....ปี ได้ปล่อยสัตว์.....
 จำนวน..... ตัว ปล่อยเพื่อเป็นที่พึ่งแก่ตัวเอง เพื่ออุทิศส่วนกุศล ให้แก่
 ศัตรู และเจ้ากรรมนายเวร ตัวที่เป็นที่พึ่งขอให้นำความสุขและโชคลาภมาให้
 ข้าพเจ้า ตัวที่ให้กับศัตรูและเจ้ากรรมนายเวร จงนำเอาสรรพทุกข์ สรรพโศก
 สรรพโรค สรรพภัย สรรพเคราะห์ เสนียดจัญไรออกไปจากข้าพเจ้า ตั้งแต่
 บัดนี้เป็นต้นไป ขอให้พระแม่ธรณี พระแม่คงคา เทพเทวา เจ้าที่เจ้าทาง
 หลวงปู่โต และพญานาคราช จงเป็นสักขีพยานรับทราบกุศลเจตนาของข้าพเจ้า
 และคุ้มครองชีวิตสัตว์ให้ปลอดภัยจนสิ้นอายุขัย ด้วยอำนาจของกุศลผลบุญนี้
 จงสะเดาะเคราะห์ร้าย ของข้าพเจ้าให้กลับกลายเป็นดี มีความร่มเย็นเป็นสุข
 ประสบความสำเร็จสมหวังในสิ่งที่พึ่งปรารถนา มีความเจริญก้าวหน้า มีชีวิต
 สดชื่น สุขสดใส ตั้งแต่ บัดนี้เป็นต้นไปด้วยเทอญ

๑๙. คำลาของถวาย

เสสัง มังคะลัง ยาจามิ

ข้าพเจ้าขอสิ่งอันเป็นมงคลที่เหลือ

❖ ภาคผนวก ❖

ที่ ๕๖/๑๘๒๘

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันที่ ๒๒ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๑

ถึงพระยาธุตการบดี ด้วยได้รับหนังสือมีมาที่กรมขุนสมมตอมรพันธุ์ที่ ๒๑๓/๖๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ เดือนนี้ เรื่องพระปลัดยอดขอให้ช่วยในการที่จะปฏิสังขรณ์พระระเบียงวัดดุสิต นั้นแล้ว

จำไม่ได้ว่าพระระเบียงวัดดุสิตเป็นอย่างไร เรียกว่าทรงเก้ง รูปร่างอย่างไรก็ไม่ต้องออก เข้าใจแต่รูปที่คิดว่าจะทำใหม่ ความคิดเรื่องที่จะทำประตุนั้นดูดีอยู่ แต่ที่จะเอาโรงสังกะสี รูปแบน ๆ อย่างใหม่เข้าไปล้อมพระอุโบสถนั้นไม่เข้าที่ ถ้าจะทำอย่างเก่าไม่ไหว แปลงผนัง พระระเบียงเป็นกำแพงแก้ว^๑ เสียถ้าจะมีที่ทำบุญให้ทานสำหรับสัปบุรุษ^๒ พัก ลดพระระเบียง ให้สั้นเข้าไปเป็นคด^๓ อยู่ที่มุม ๔ คด และทำให้ทรวดทรงได้เรื่องกันกับพระอุโบสถจะงามกว่า ลดห้องพระระเบียงให้น้อยลง คงเอาเงินไปใช้ในศาลา ๔ มุมได้มาก ถึงจะมีพระเรียงไว้รอบ ที่สัปบุรุษจะนั่งเต็มก็คงไม่เต็ม แต่พูดนี้หลังตาทั้งนั้น เพราะไม่เข้าใจคำที่เรียกเสียแล้ว ที่จะช่วยนั้นก็ช่วยได้ แต่ขอให้คิดแบบอย่างเสียให้ตกลง อย่าให้เห็นเป็นโรงแถวสังกะสีริมถนน ล้อมพระอุโบสถได้จะดี

สยามินทร์

^๑ กำแพงแก้ว - กำแพงเตี้ยที่ทำล้อมโบสถ์วิหาร - กวป.

^๒ สัปบุรุษ - ขรวาาส ผู้มีศรัทธาในศาสนา - กวป.

^๓ คด - สิ่งปลูกสร้างซึ่งมีลักษณะคดเป็นข้อคอก เช่น ระเบียงคด วิหารคด - กวป.

ที่ ๒๘๐/๘๓๙๙

กระทรวงธรรมกาย

วันที่ ๒๔ เดือนกุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๑

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า พระยาวิบูลย์การบตี
ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท

ด้วยข้าพระพุทธเจ้าได้รับพระราชทานพระราชหัตถ์ที่ ๕๖/๑๘๓๘ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม
ร.ศ. ๑๒๑ เรื่องพระปลัดยอด วัดดุสิตาราม ขอพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ในการที่จะ
ปฏิสังขรณ์พระระเบียงวัดดุสิต ซึ่งเดิมหลังคาเป็นทรงเก๋ง พระปลัดยอด ขอรับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตซ่อม และเปลี่ยนเป็นทรงปั้นหยา หลังคาเฉลียงจะมุงด้วยสังกะสี
พระราชทานพระบรมราชดำริห์ว่าจะไม่เข้าที่ และทรงระลึกลังไม่ได้ว่ารูปร่างพระระเบียง
เป็นอย่างไร ถ้าจะทำอย่างเก่าไม่ไหว แผลงผนังเป็นกำแพงแก้วเสีย ลดพระระเบียงให้สั้นเข้า
และทำให้ทรวดทรงได้เรื่องกันกับพระอุโบสถจะงามกว่า จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
พระบรมราชูปถัมภ์ แต่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้คิดแบบอย่างเสียให้ตกลงนั้น พระเดชพระคุณ
เป็นล้นเกล้าฯ

ข้าพระพุทธเจ้าได้รับใส่เกล้าฯ นิมนต์พระปลัดยอดมาที่กระทรวงแจ้งให้เข้าใจ
ตามพระบรมราชกระแสแล้ว พระปลัดยอดได้คิดใหม่ ตกลงจะขอพระบรมราชานุญาต
ซ่อมปฏิสังขรณ์ตามรูปเดิมจะไม่แก้ไขสิ่งไร และขอพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ ๔๐ ชั่ง
และในเงิน ๔๐ ชั่งนี้ คิดแต่ค่าสิ่งของที่จะต้องซื้อ และสิ่งที่จำเป็นจะต้องจ้างบางสิ่งบางอย่าง
นอกจากพระสงฆ์และศิษย์ที่ทำไม่ได้ ถ้าจะคิดเป็นการจ้างทั้งนั้นก็คงไม่พอ ได้ให้พระสงฆ์ศิษย์
ช่วยทำเป็นกำลังจึงได้สิ้นเงินน้อย และเงินที่ได้ขอพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์นี้
จะไม่เพียงพอประการใด พระปลัดยอดจะออกเพิ่มเติม และบอกบุญแก่ผู้ที่มีศรัทธาอีกคราว ๑
ทำการนี้ฉลองพระเดชพระคุณให้สำเร็จจงได้ แต่ในการที่จะพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์
ตามที่ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบบังคมทูลพระกรุณาว่า เงินนิตยภัตรพระสงฆ์ที่จ่ายตามรายเดือน
สำหรับคนนี้ มีเหลืออยู่ในงบประมาณพอจะโอนมาพระราชทานในการปฏิสังขรณ์ได้นั้น

เพราะยังไม่ได้ทราบเกล้าฯ ว่าพระวินัยกิจ การีเถร จะปฏิสังขรณ์พระตำหนักกรมสมเด็จพระอมรินทราบรมราชธานี^๑ ที่พระราชทานให้ไปปลูกเป็นศาลาการเปรียญที่วัดรัชฎาธิฐาน บัดนี้ได้ออนเงินนิตยภัตรที่เหลือไปซ่อมศาลาการเปรียญวัดนั้นเสียบ้างแล้ว เงินนิตยภัตรที่เหลืออยู่น้อยไม่พอ แต่เห็นด้วยเกล้าฯ ว่า ถ้าจะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทานตามที่พระปลัดยอดขอพระบรมราชูปถัมภ์แล้วเงินรายซ่อมกุฏิคณะกุฏิวัดพระเชตุพนมีอยู่ในงบประมาณ ๓,๗๖๙ บาท ยังไม่ได้จัดการซ่อมยังมีเหลืออยู่ จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ออนมาสมทบกับเงินนิตยภัตรที่เหลือให้ครบ ๔๐ ชั่ง ก็ได้ สุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ข้าพระพุทธเจ้าได้ให้ช่างเขียนรูปพระระเบียงวัดดุสิตารามตามรูปเดิมทูลเกล้าฯ ถวายมากับหนังสือฉบับนี้ด้วยแล้ว ทั้งนี้ จะควรประการใดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ข้าพระพุทธเจ้า

พระยาวิสุทธิการบตี

ขอเดชะ

^๑กรมสมเด็จพระอมรินทราบรมราชธานี-สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี พระบรมราชินีพระองค์แรกแห่งราชวงศ์จักรี พระองค์เป็นพระมเหสีในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑)

ที่ ๖๗/๒๓๑๐

สวนดุสิต

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๑

ถึงพระยาอุดมการบดี ด้วยได้รับหนังสือที่ ๒๘๐/๘๓๙๙ ลงวันวานนี้เรื่องพระปลัดยอด ขอให้ช่วยในการที่จะปฏิสังขรณ์พระระเบียงวัดดุสิตารามเป็นเงิน ๔๐ ชั่ง แลว่าเงินที่จะช่วยนี้มีเงิน นิตยภัตรเหลืออยู่บ้าง กับเงินรายช่อมกุฎีคณะกุฎีวัดพระเชตุพนมีอยู่ในงบประมาณ พอจะให้โอน มาพบกับเงินนิตยภัตรที่เหลือให้ครบ ๔๐ ชั่งก็ได้ แลว่าในการที่จะช่อมพระระเบียงนี้ พระปลัดยอดจะขออนุญาตช่อมตามรูปเดิม จะไม่แก้ไขสิ่งใดดังรูปที่ส่งมานั้น ทราบแล้วที่จะให้ คงอยู่ตามเดิมนั้นดีแล้ว เงินจะโย้เอาเงินคณะกุฎีซึ่งไม่ได้เบิก มาบรรจบกับเงินนิตยภัตรก็ได้

สยามินทร์

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๒

อาตมาภาพพระปลัดยอด ขอถวายพระพร ด้วยมหาบพิตรพระราชสมภารโปรด พระราชทานเงิน ๔๐ ชั่ง กับทั้งเงินภิกษุและทายกออกกรมเงิน ๖๘ ชั่ง ๕ บาท อาตมาภาพ ได้จัดการช่อมพระอุโบสถและพระระเบียง จ่ายสิ้นไปแล้วเป็นเงิน ๙๘ ชั่ง ๔๕ บาท ๒๔ อัฐ ยังเหลือเงินอีก ๑๐ ชั่งถ้วน อาตมาภาพจะได้จัดการช่อมพระระเบียงที่ชำรุดต่อไป ได้นำบัญชี รายชื่อท่านที่บริจาคทรัพย์ถวายมาพร้อมกับรายงานฉบับนี้ด้วยแล้ว

อาตมาภาพขอถวายพระพรราชกุศลในการที่ได้ช่อมพระอุโบสถนี้แด่มหาบพิตร พระราชสมภาร ขอถวายพระพร

พระปลัดยอด

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. ๒๕๒๕. **ประวัติวัดที่วราชอาณาจักร เล่ม ๑.** ฝ่ายพุทธศาสนสถาน
กองพุทธศาสนสถาน กระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์การศาสนา กรุงเทพมหานคร

เจริญชัย ชนไฟโรจน์. ๒๕๑๓. **นักดนตรีไทย.** วิทยาลัยครูมหาสารคาม. ๒๓๑ น.

ประภัสสร ชูวิเชียร. ๒๕๕๙. **วัดร้างในบางกอก.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. สำนักพิมพ์มติชน. ๓๑๒ น.
พระประสิทธิวีรยคุณ. ๒๕๐๒. **ประวัติวัดดุสิตาราม วรวิหาร.** กรมศิลปากร. ห้างหุ้นส่วน จำกัด
คิวพร กรุงเทพ. ๕๒ น.

พูนพิศ อมาตยกุล. ๒๕๒๔. **สยามสังคีต.** สำนักพิมพ์เจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร. ๒๒๐ น.
ลดดา รุธิรณก. ๒๕๖๐. **งานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน วัดดุสิตาราม วรวิหาร.** ๗๒ น.
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **ระบบทะเบียนวัด.**

สุนทรภู่. ๒๕๕๙. **นิราศภูเขาทอง** (ฉบับไทย อังกฤษ) ศูนย์หนังสือจุฬา กรุงเทพมหานคร.
๑๗๕ น.

Döhrling Karl. ๒๐๐๐. **Buddhist Stupa (Phra Chedi) Architecture of Thailand.**
White Lotus. Bangkok. ๑๕๔ p.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **กฐินพระราชทานของวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๖๕ ณ วัดพระยา
ทำรววิหาร.** กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์, ๒๕๖๔.

.....แผ่นพับหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ระยะเวลา ๕ ปีแรก นับแต่วันที่มี
พระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา). กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์,
๒๕๖๑.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

<http://www.reurnthai.com/index.php?topic=4240.0>. วัดภุมรินทร์ราชปักษี.
สืบค้นเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

<https://www.thailibrary.in.th/2022/04/14/wat-phumarin-ratchapaksi/>.
สืบค้นเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑๑๑ ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

 www.senate.go.th

 วุฒิสภา

 วุฒิสภา@senateThailand

 SenateThailand